

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

ХАВТИРКО АНАСТАСІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА

Допускається до захисту:

завідувач кафедри інформаційних
систем управління,

д-р екон. наук, професор

О. М. Анісімова

« ____ » ____ 20__ р.

**ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ СУПРОВІД
РОБОТИ ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ З НАСЕЛЕННЯМ**

Спеціальність 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Кваліфікаційна (бакалаврська) робота

Науковий керівник:

Ковальська Л.А., д-р іст. наук,
професор кафедри інформаційних
систем управління, доцент

Оцінка: ____ / ____ / ____

(бали за шкалою ЕКТС/ за національною шкалою)

Голова ЕК: ____

(підпис)

АНОТАЦІЯ

Хавтирко А.О. Документальний супровід роботи політичної партії з населенням. Спеціальність 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа. Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2021.

У кваліфікаційній роботі розкрито теоретичні основи документального супроводу роботи політичної партії. Досліджено особливості інформаційно-комунікаційної взаємодії громадських організацій з населенням. Проаналізовано нормативно-правову базу та вимоги до організації документообігу діяльності партії. Означено специфіку документального відображення діяльності політичних партій України. Простежено управлінське докуметознавство супроводу роботи політичної партії з населенням. Визначено перспективи розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та їх реалізація в роботі партії. **Ключові слова:** документообіг, інформаційно-комунікаційна діяльність, політична партія, інформаційне суспільство, документи.

Рис. 19. Бібліограф.: 54 найменування.

Khavtyrko A.O. Documentary support of the political party's work with the population. Specialty 029 Information, library and archival affairs. Vasyl Stus Donetsk National University, 2021.

The theoretical basis of the documentary support of the work of a political party is revealed in the qualification work. Peculiarities of information and communication interaction of public organizations with the population are investigated. The normative-legal base and requirements to the organization of document circulation of the party's activity are analyzed. The specifics of documenting the activities of political parties in Ukraine are identified. The managerial documentation of the support of the political party's work with the population is traced. Prospects for the development of information and communication technologies and their implementation in the work of the party are determined. **Key words:** document circulation, information and communication activity, political party, information society, documents.

Fig. 19. Bibliographer.: 54 items.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1 ВИМОГИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОКУМЕНТООБІГУ	
В РОБОТІ ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ	7
1.1. Особливості організації роботи з документами громадських об'єднань та політичних партій	7
1.2. Нормативно-правова база регулювання документообігу в системі політичного життя.....	11
1.3. Основні завдання громадських об'єднань та рухів політичних партій.....	14
РОЗДІЛ 2 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ	19
2.1. Документальне відображення діяльності політичних партій України	19
2.2. Специфіка виготовлення, використання та зберігання протоколів та відомостей про результати виборів	24
2.3. Інформаційно-комунікаційні технології та їх використання в роботі громадських організацій.....	28
РОЗДІЛ 3 ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ТА ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ВІДОБРАЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ	32
3.1. Специфіка налагодження діловодства партії в роботі з населенням	32
3.2. Іміджева складова інформаційно-комунікаційної взаємодії політичної партії	33
3.3. Впровадження електронного документообігу в роботі партії «Батьківщина»	38
ВИСНОВКИ.....	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ	50
ДОДАТКИ.....	55

ВСТУП

Актуальність дослідження. Громадянська самоорганізація притаманна суспільству з найдавніших часів та відображає рівень зрілості громадянського суспільства. Мислителями різних історичних епох детально описано становлення та суперництво різноманітних політичних формувань та документальне відображення роботи політичної партії з населенням. Важливо розуміти, що необхідним елементом функціонування суспільства є активна меншість, яка здійснює в державі владу на основі гегемонії, приймає в рамках політичної системи головні рішення, віддає накази і контролює їх виконання. У цьому сенсі діловодство та документообіг необхідно розглядати як документальне забезпечення управління, тобто як систему вторинних процесів, які забезпечують і відображають процеси управління громадської організації.

Дослідження документального відображення діяльності політичних партій та громадських рухів має надзвичайно важливе значення і у нинішній час. Документальний супровід роботи політичної партії з населенням безпосередньо пов'язаний із інформаційною діяльністю. На сьогодні документообіг розвивається швидкими темпами, він вдосконалюється за рахунок оновлення нормативно-правової бази України, створення спеціальних юридичних норм та правил регулювання сфери інформаційних правовідносин. Зі змінами нормативно-правової бази актуальним стає питання адекватного і повного відображення в документах інформації про взаємодію громадських організацій з населенням.

Мета кваліфікаційної роботи полягає в необхідності розкрити особливості документального супроводу роботи політичних партій України з населенням.

Реалізація мети передбачає послідовного вирішення наступних завдань:

- простежити основні вимоги організації документообігу в роботі політичної партії;

- виявити особливості організації роботи з документами в громадських об'єднаннях та політичних партіях;

- простежити нормативно-правову базу регулювання документообігу в системі політичного життя;

- викласти основні завдання громадських об'єднань та рухів політичних партій;

- показати особливості управлінських документів супроводу роботи політичної партії з населенням;

- розкрити інформаційно-комунікаційні особливості налагодження діловодства партії в роботі з населенням;

- актуалізувати необхідність впровадження іміджевих складових інформаційно-комунікаційної взаємодії політичної партії з громадянами;

- означити результати впровадження електронного документообігу в системі роботи партії «Батьківщина».

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи виступає інформаційно-комунікаційна взаємодія політичних партій України у роботі з населенням.

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є документальний супровід роботи політичної партії з населенням з використанням новітніх інформаційних технологій.

Аналіз наукових досліджень і публікацій показав, що основна увага концентрується на вивченні документування політичної партії та їх основних завдань у роботі із населенням. У роботі використано основні ідеї, напрацювання і дослідження вітчизняних науковців Ю. Андущенко [7], В. Баранівського [11], Ф. Боринської [13], О. Воронянського [15], В. Кременя [37], М. Горлача [24], А. Колодія [41], В. Харченко [66], Л. Климанської. [69], Я. Космина [81], О. Янчук [93]. Окрему увагу приділено публікаціям закордонних вчених Н. Гармаш , А. Гідденса, М. Мелуса, М. Калінського, А. Керковської, Г. Томашевського, Н. Полмара і Т. Аллена, М. Германа, Л. Коженювського, З. Людзієвського. У роботі використано джерелознавчу базу, представлену нормами законодавства України стосовно документального

відображення діяльності політичних партій України та специфіки налагодження діловодства партії в роботі з населенням.

Різним аспектам нормативно-правового забезпечення електронного документообігу присвячено роботи вчених І.В. Арістової, К.І. Белякова, В.М. Брижка, М.Б. Вітера, В.Д. Гавловського, К.Т. Лютенко, Р.А. Калюжного, П.С. Клімушина, Ю.С. Ковтанюка, Б.А. Кормича, М.В. Ларіна, М.В. Мордвинцева, О.В. Музичук, А.М. Новицького, М. Швець та інших. Методологічною основою кваліфікаційної роботи є сукупність методів наукового пізнання, загальнонаукові принципи, методи та прийоми, що застосовуються в процесі проведення дослідження.

Апробація результатів дослідження. Окремі аспекти бакалаврської роботи були обговорені на конференції та опубліковані у збірнику матеріалів IV Всеукраїнської наукової студентської конференції «Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері» (м. Вінниця, 2019).

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів дев'яти підрозділів, висновків, списку використаних посилань, додатків. Список використаних посилань включає 54 найменування. Робота викладена на 57 сторінках друкованого тексту, основна частина якої становить 49 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ВИМОГИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОКУМЕНТООБІГУ В РОБОТІ ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ

1.1. Особливості організації роботи з документами громадських об'єднань та політичних партій

Організація роботи зі службовими документами включає організацію здійснення документообігу, формування справ, зберігання службових документів і користування ними в поточній діяльності підприємства.

Документообіг – це рух службових документів на підприємстві з моменту їх створення або одержання до завершення виконання або відправлення на зберігання [16, с.153].

Деталізуючи це поняття, можна зазначити, що документообіг включає приймання документів, їх попередній розгляд, реєстрацію, передачу та виконання, контроль за виконанням, а також опрацювання та відправлення вихідних документів.

До системи організації документообігу політичної партії можна віднести такі її структурні одиниці:

- надходження документів;
- скорочення кількості інстанцій, до яких повинні надходити документи (наприклад, під час погодження);
- одноразовість операцій з опрацювання документів, виключення дублювання під час роботи з ними;
- централізацію, здійснення однотипних операцій з документами в одному місці;
- обробка документів встановлюють в інструкції з діловодства, регламентах роботи з документами, положеннях про структурні підрозділи, посадові інструкції [7, с.91].

Початковою величиною для розрахунку чисельності працівників служби документаційного забезпечення, вибору засобів механізації та автоматизації процесів діловодства, визначення ступеня завантаженості структурних підрозділів та окремих працівників є річний обсяг документообігу [8, с.129].

Діяльність та документообіг партії визначають її функції. Існують різні підходи щодо визначення функцій політичних партій.

Партії виконують такі функції як:

а) підтримання одностайності між членами партій та перешкоджання їм витрачати сили на взаємний розбрат;

б) набір прихильників серед молодих людей, які раніше відносились до тієї чи іншої партії індиферентно або навіть вороже;

в) пробудження у виборців ентузіазму шляхом вказівки у публічних виступах та публікаціях на багато чисельність партії і на важливе значення загальної мети;

д) повідомлення виборцям відомостей про політичні проблеми, які доводиться вирішувати, про особисті якості своїх лідерів та про недоліки їх суперників.

Акцентуючи увагу на боротьбі партій за політичну владу Дж. Сарторі виділив такі функції партій:

- здійснення добровільної участі громадян у політичному житті й особливо у виборах;

- соціальна та політична інтеграція різних верств суспільства для досягнення загальної мети;

- посередництво у представництві інтересів соціальних груп, намагання досягнення їх балансу;

- згладжування конфліктів або виявлення схильності до них, їх відповідна нейтралізація;

- вираження волі більшості громадян;

- розробка політики і відповідних політичних рішень;

- підбір і формування політичних лідерів [13, с.154].

Дослідник діяльності політичного життя І.В. Дякун, відносить до основних функцій:

- визначення цілей;
- акумуляція і вираз соціальних інтересів;
- мобілізація і соціалізація громадян, переважно під час;
- проведення виборчої компанії.

Розглянемо документообіг політичної партії на рисунку 1.1. [47, с.153].

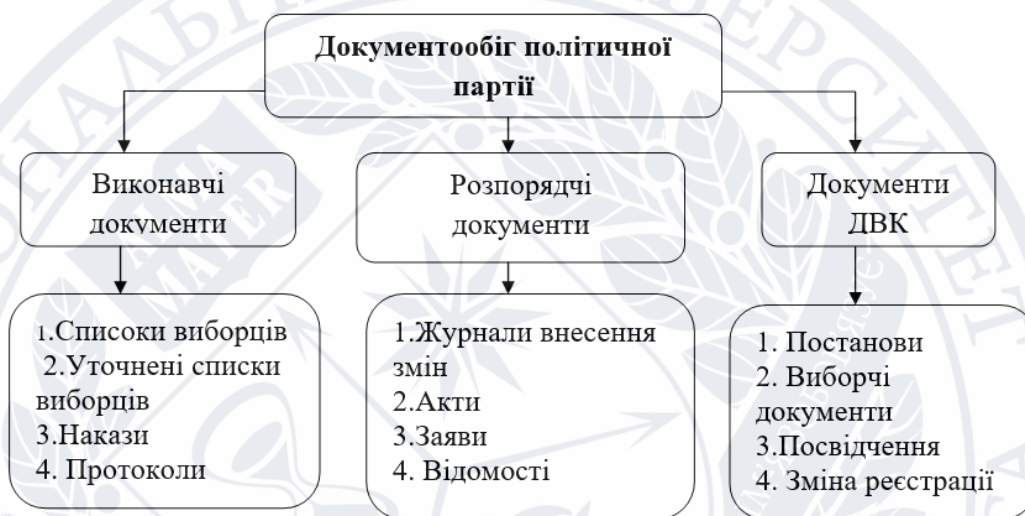

Рис.1.1. – Документообіг політичної партії

Таким чином можна виділити такі основні функції партій: *політична* функція полягає у боротьбі за владу в країні або за досягнення максимальної кількості місць у законодавчих органах влади, одержанні права на формування державних виконавчих органів, уряду.

Функція *представництва* інтересів тих або інших соціальних груп чи верств суспільства;

Ідеологічна функція фіксується у програмі партії, рішеннях з'їздів, конференцій і має на меті переконати у своїй ідейній правоті якомога більшу кількість людей. Результатом реалізації цієї функції є ідейно-політична доктрина або ідейно-теоретична концепція [20, с.74].

Основні етапи документообігу відображено на рисунку 1.2.

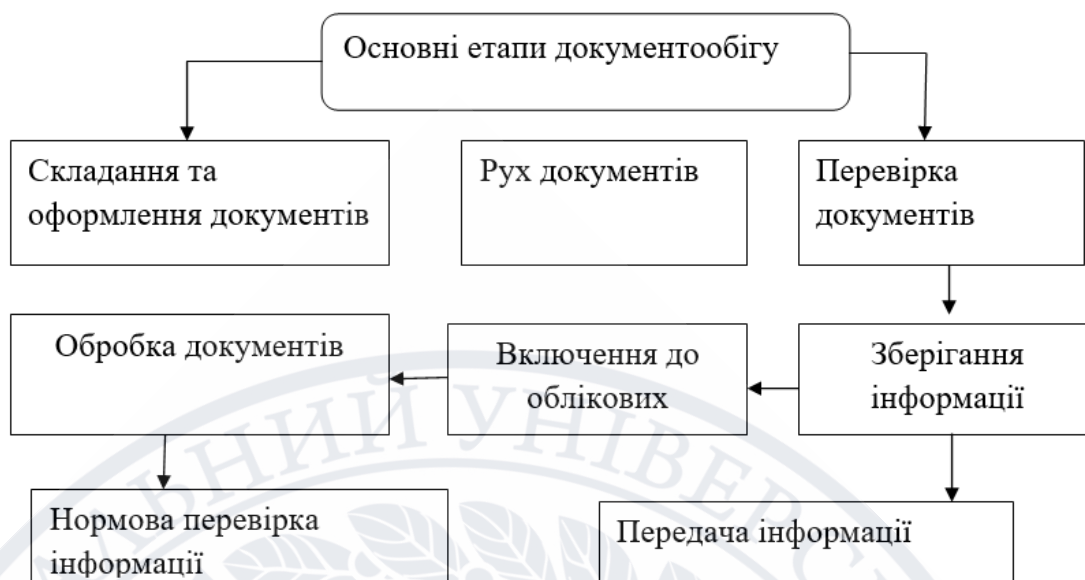

Рис.1.2. - Основні етапи документообігу

Існують й інші функції політичних партій. Саме через функції виявляються сутність, соціальне призначення, роль партій в суспільстві. Критерієм функціональної діяльності правлячої партії виступають політичні, економічні, соціальні результати, досягнуті партією відповідно до цілей, які вона ставила, а також задоволення інтересів тих соціальних верств і груп, які вона представляла. Не випадково, одним із аспектів у науковій методології виступає вимога судити про політичні партії за їхніми справами, а не заявами [24, с.117].

Ведучи постійну боротьбу з опозицією, політична партія формує економічні й політичні платформи, виробляє стратегію і тактику їх здійснення. Механізм між партійної конкуренції не дозволяє політичним партіям жити зі старим багажем і примушує їх оперативно реагувати на зміни, що відбуваються в країні й світі. Важлива роль у теорії політичних партій належить питанню про інституціалізацію, правове визначення.

Законодавство кожної країни по-своєму закріплює статус партії. У більшості країн світу за ними закріплено право висувати кандидатів на виборні державні посади.

Партії мають право вільно поширювати інформацію про свою діяльність, пропагувати свої ідеї. Найбільш великі повноваження мають парламентські партії. Вони мають право утворювати фракції.

Характер і набір функцій партій безпосередньо пов'язаний з їх типологією. Політологами пропонуються різні критерії класифікації політичних партій.

Парламентські виконують дві головні функції: підготовка виборців до схилення їх на свій бік і контроль за здійсненням парламентської роботи.

Масові партії являють собою централізовані організації зі статутним членством, більш дисципліновані, приділяють більше уваги ідеології. Вони існують, головним чином, завдяки членським внескам. Члени партії не тільки сплачують внески, а й беруть участь у справах партії. Це, як правило, ліві партії комуністичної, соціалістичної і соціал-демократичної орієнтацій. Дуже поширеним є спосіб класифікації партій за ознакою прогресивності або консервативності їх політичних програм. Це партії ліві, праві й центристські [16, с.154].

Отримують партійні квитки й сплачують членські внески й організаційно не оформлені партії, які характеризуються відсутністю офіційного членства. Типовими прикладами перших є комуністичні партії, демократична партія консервативна партія, ще й партії з прямим і непрямим членством.

У міру поступового перетворення держави із засобу панування у механізм узгодження інтересів соціально-економічних, національно-культурних і регіональних груп. Основна вада однопартійної системи полягає в тому, що правляча партія використовує своє монопольне становище в системі влади, самоізолюється від критики і конструктивних пропозицій призводить до догматизму і прирікає партію на втрату політичного впливу [26].

1.2. Нормативно-правова база регулювання документообігу в системі політичного життя

Нормативно-правову базу регулювання документообігу побудовано на принципах інформаційної відкритості та свободи, гарантованості інформаційної безпеки особистості, суспільства, держави згідно Конституції України. Законодавство регулює суперечності між потребами особи, суспільства та

держави в розширенні вільного обміну інформацією й окремими обмеженнями на її поширення [13, с.181].

На сьогодні, головними проблемними питаннями у сфері державного регулювання електронного документообігу в Україні, які потребують негайного вирішення, є:

- відсутність чітких організаційно-методичних критеріїв утворення та ефективності функціонування «електронного документообігу» в державному секторі України;
- оновлення нормативно-правового забезпечення технології обробки, створення, передачі, одержання, використання та знищення ЕД;
- забезпечення прав і законних інтересів суб'єктів електронного документообігу;
- розробка додаткових систем безпеки та захисту інформації, яка носить конфіденційний характер;
- децентралізація формування, обробки та обміну інформацією, що зафіксована в документах електронної форми, тобто налагоджена взаємодія органів державної влади на централізованому і периферійному рівнях;
- залучення кваліфікованого персоналу у сфері інформаційних технологій та новітніх програмних продуктів;
- формування ефективних та результативних механізмів, інструментів та методів державного контролю за порядком дотримання процедур формування, введення, обробки, накопичення, архівування, обміну, знищення та передачі інформації в ЕД та відповідального виконання своїх функціональних обов'язків працівниками;
- інші проблемні питання, які стосуються державного регулювання електронного документообігу в державному секторі України.

Безпосередньо регулюють загальні відносини у сфері електронного документообігу закони «Про електронні документи та електронний документообіг» [1].

Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» прийнятий у травні 2003 року. Цей Закон встановлює основні організаційно-правові засади електронного документообігу та використання електронних документів [1]. З моменту його прийняття в Україні фактично оголошено старт на тотальну інформатизацію суспільних відносин та органів державної влади.

Згідно ДСТУ 2732:2004 «Діловодство та архівна справа. Терміни та визначення понять», електронний документообіг – це документ, який створюють і використовують тільки в межах комп’ютерної системи [7, с. 2].

Документообіг в органах державної влади є системою, що матеріалізує процеси збору, перетворення, зберігання інформації, а також процеси управління: підготовку та прийняття рішень, контроль за їх виконанням [17, с. 116].

Цей Закон регламентує правові відносини у питаннях:

- електронного підпису;
- оригіналу електронного документа;
- правового статусу електронного документа та його копії;
- відправлення та передавання електронного документа;
- одержання електронного документа;
- перевірки цілісності електронного документа;
- зберігання електронних документів;
- організації електронного документообігу;
- обігу електронних документів, що містять інформацію з обмеженим доступом;
- права та обов’язки суб’єктів електронного документообігу;
- вирішення спорів між суб’єктами електронного документообігу;
- відповідальності за порушення законодавства про електронний документ та електронний документообіг [91].

Головними напрямками і способами державної інформаційної політики відповідно до Закону є: забезпечення доступу громадян до інформації; створення національних системі мереж інформації та сприяння постійному

оновленню, збагаченню та зберіганню національних інформаційних ресурсів; створення загальної системи охорони інформації. Так, Законом України «Про інформацію» визначено основні принципи та завдання державної інформаційної політики. У Законі розкрито терміни документ, інформація. Згідно із Законом, інформація – це будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді.

Проблеми запровадження в Україні ЕД стають все більш актуальними. Вони набувають значної політичної та економічної ваги у зв'язку з розширенням використання інформаційно-комунікаційних технологій у суспільних відносинах, розбудові систем електронних платежів, електронної торгівлі тощо [28].

Закон України «Про електронний цифровий підпис», який містив наміри але на сьогодні втратив чинність від 2018 року, визначав правовий статус електронного цифрового підпису та регулював відносини під час використання електронного цифрового підпису [2]. У цьому Законі визначалися такі терміни, як: – електронний підпис - дані в електронній формі, які додаються до інших електронних даних або логічно з ними пов'язані та призначені для ідентифікації особи, що підписала ці дані;

Отже, електронний цифровий підпис який отриманий за результатом криптографічного перетворення набору електронних даних, який додається до цього набору або логічно з ним поєднується і дає змогу підтвердити його цілісність та ідентифікувати підписувача.

1.3. Основні завдання громадських об'єднань та рухів політичних партій

Політичні партії посідають особливе місце в ряді суб'єктів політичної діяльності, виступаючи посередниками між громадянами і державою. Вони об'єднують найбільш активних представників соціальних груп, що мають схожі ідейно-політичні погляди і прагнуть до державної влади. Партійні системи є

механізмом між партійної взаємодії, а також партій з державою та іншими складовими частинами політичної системи. Вони надають стабільності цій системі й залежать за своїм характером від історичних і політичних традицій певної країни (Додаток А).

Ці об'єднання є важливою складовою політичної системи у будь-якій демократичній державі. Партії беруть активну участь у виборах, висувають своїх лідерів, формують списки кандидатів, проводять передвиборчу агітацію, контролюють дотримання законодавства у процесі виборів. Можна виділити чотири ознаки, які характеризують діяльність структури сучасних політичних партій представлені на рисунку 1.3.

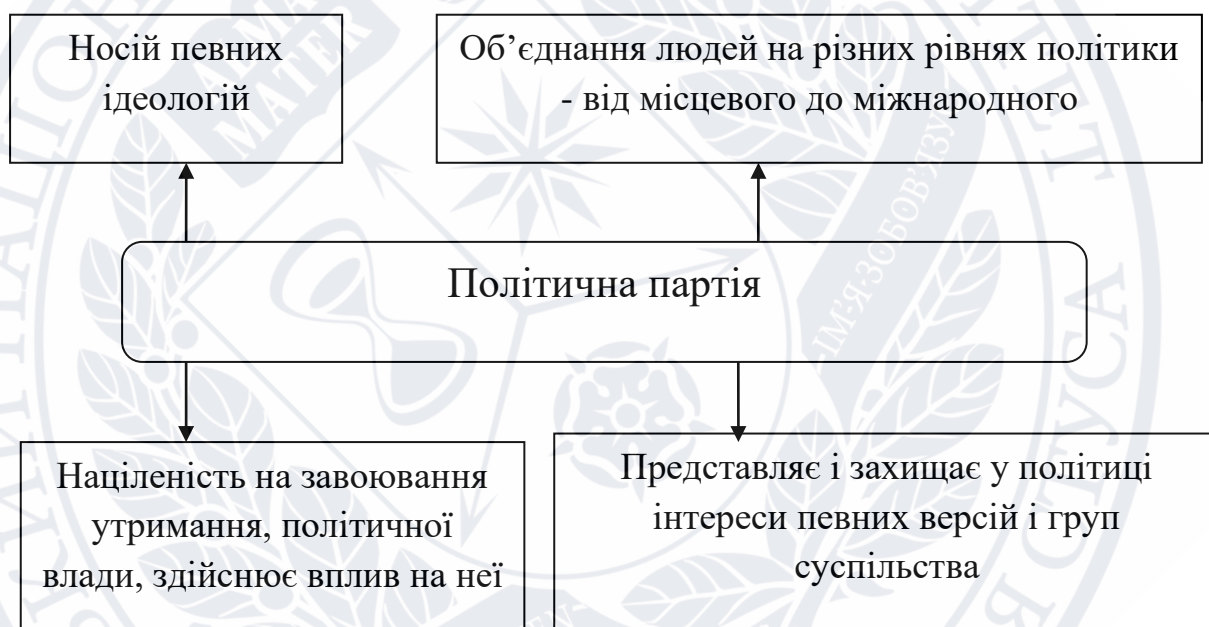

Рисунок 1.3. – Діяльність громадських об'єднань та рухів політичних партій

Сучасна політична партія є виразником поглядів, позицій, інтересів певної суспільної групи, й виникає за наявності відповідної соціальної бази. Для здійснення своєї мети, партія прагне прийти до влади чи впливати на неї. Тож сучасні партії є реальними та важливими важелями впливу громадськості на державну владу [11, с.96].

Демократичне суспільство виключає можливість функціонування однопартійної системи. Партії мають «змагатися» поміж собою своїми

ідеологіями, програмами, пріоритетами у зовнішній та внутрішній політиці держави за вплив на суспільство.

Функціонування декількох партій в державі (багатопартійність) сприяє здоровій конкуренції у їхній діяльності на користь суспільства та контролю опозиції за владою. Така система є важливою передумовою демократизації суспільства, забезпечуючи його рівновагу та стабільність. У країнах, де спостерігається велика кількість партій, законодавством, як правило, передбачено право таких організацій об'єднуватися у блоки для участі у виборах. Причина полягає в тому, що окремо взятій партії здебільшого важко отримати перемогу у перегонах з великою кількістю учасників.

На даний час у політичній науці існує багато дефініцій поняття «політична партія», кожна з яких відображає певний етап в дослідженні цього політичного інституту, його місце і роль у політичній системі суспільства. Це пояснюється складністю самого явища – політична партія, а також різним розумінням призначення та функцій політичної партії [14, с. 85].

Вчені акцентують увагу на тому факті, що партії створюються з метою боротьби за владу або участі в реалізації владних повноважень. Партія – це не група людей, що сприяє здійсненню загальнонаціонального інтересу, швидше, це група людей, яка, виходячи із загальних принципів, прагне політичної влади».

Партії мають особливий політичний інститут суспільства, що спирається на підтримку громадян з метою заміщення урядових посад своїми визнаними представниками». Німецький політолог К. фон Бойме наголошує: «Партії – це громадські організації, що конкурують між собою на виборах в ім'я досягнення влади» [61, с.88].

Вихідною установкою всіх дослідників політичних партій було переконання, що партії повинні розглядатись в системі відносин «громадянське суспільство – партія – держава».

Розглянемо основні структурні елементи громадських об'єднань та рухів політичних партій зображені на рис.1.4.

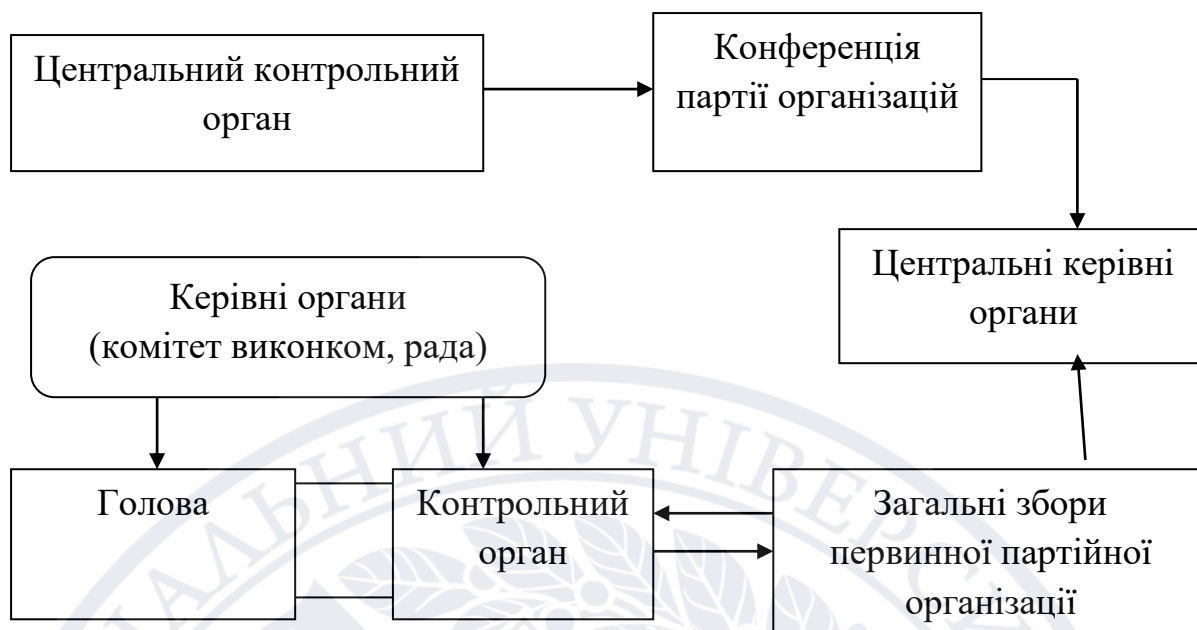

Рисунок.1.4. – Основні структурні елементи громадських об'єднань та рухів політичних партій [50, с.265].

У цілому ж усі названі підходи зводяться до такого визначення партії:

- 1) група, об'єднана єдиними ідеологічними цінностями, що створюються для проведення виборчих кампаній;
- 2) передовий загін класу, що представляє їхні інтереси;
- 3) вираз політичного конфлікту в суспільстві та засіб розв'язання зумовлених ним конкретних проблем;
- 4) специфічний вид політичної організації [5, с. 132].

Політологічні енциклопедичні видання визначають політичну партію як «добровільне та організаційно оформлене об'єднання громадян, яке виражає інтереси частини суспільства і прагне до їх задоволення шляхом здобуття, утримання і використання державної влади». У наш час стає все більш очевидною суперечлива сутність політичної партії як явища політичного життя суспільства. Будучи створеними як засіб досягнення соціально-групової мети, партії самі невдовзі стають метою самих себе, починають дбати переважно про власний добробут і успіх [67, с. 93].

У структурному плані у партії можна виділити три рівні учасників та діячів:

– перший – прихильники партії, які систематично голосують за неї на виборах;

– другий – сама офіційна партійна організація. Майже всі сучасні політичні партії мають партійний апарат, що складається з групи людей, які професійно вирішують організаційні питання політичної діяльності партії;

– третій – це партія в системі влади, яка складається з посадових осіб у державному апараті, що обіймають свої посади через належність до певної партії. До них належать: президенти, губернатори, члени парламенту, законодавчих органів тощо [38, с. 96].

Лідер парламентської фракції є водночас лідером партії у загальнонаціональному масштабі. Він по суті, являється центральним органом партії – виконавчий комітет, центральне бюро являють собою дорадчий орган при лідері [82].

Отже, політична партія не може бути витвором самого тільки бажання або зусиль навіть дуже здібних і впливових людей. Вона виникає не на ґрунті чистої політики, а на відповідній соціальній базі, і у своїй діяльності завжди орієнтується на громадян – прихильників, підтримку.

РОЗДІЛ 2

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ

2.1. Документальне відображення діяльності політичних партій України

Управління суспільством, галуззю народного господарства чи підприємством являє собою з погляду технології процес отримання, обробки і передачі інформації. Переважна частина інформації, яка використовується в управлінні, фіксується. Це обов'язковий елемент управлінської діяльності, оскільки в сучасних умовах отримувати, зберігати і передавати інформацію можна, лише зафіксувавши її попередньо [18, с. 201].

Документ – це засіб закріплення різними способами на спеціальному матеріалі інформації про факти, події, явища об'єктивної дійсності і розумової діяльності людини.

Розглянемо різновиди документів представлені на рисунку 2.1 [16, с.134]:

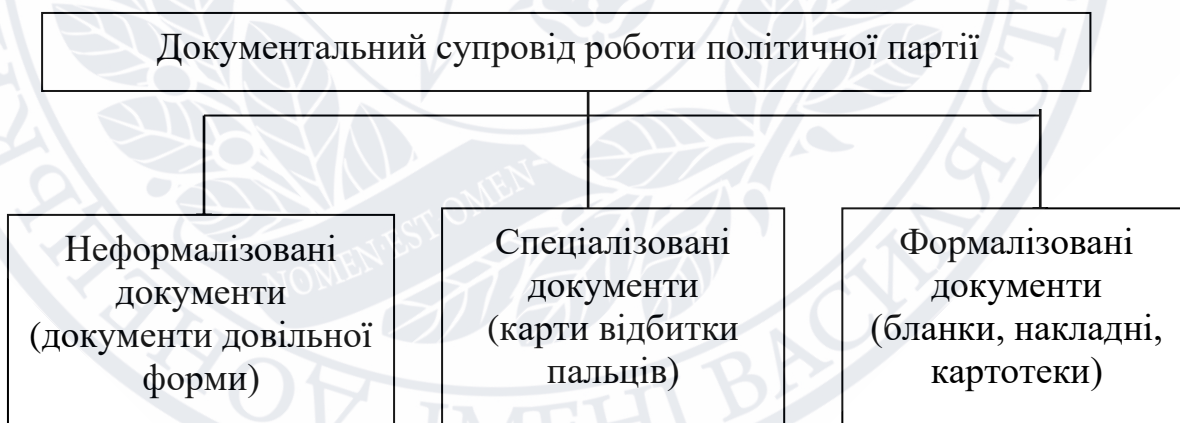

Рисунок 2.1. – Документи партії та їх види

Сукупність документів, оформлених відповідно до певних правил і які використовуються в управлінській діяльності, називаються *управлінською документацією*.

Під стилем ділового письма розуміють сукупність прийомів використання мовних засобів при складанні управлінської документації.

Розглянемо документальне відображення журнал реєстрацій виборців на рисунку 2.2.

*Додаток 5
до Порядку організації роботи та
ведення діловодства виборчих комісій
з виборів Президента України,
народних депутатів України, місцевих виборів*

(назва і дата проведення виборів)

ЖУРНАЛ
реєстрації документів, заяв і скарг у виборчій комісії

(повна назва виборчої комісії із зазначенням регіону)

№ з/п	Дата надходження документа	Прізвище та ініціали імені та по батькові, місце проживання, місце роботи особи, яка звернулася до комісії	Найменування організації, що надіслала документ; дата та номер супровідного листа, відмітка про контроль	Стислий виклад змісту документа, заяви, скарги	Зміст доручення	Виконавець доручення	Строк виконання доручення	Відмітка про виконання доручення	Дата відправлення, номер вихідного документа	Примітки, у тому числі відмітка про дату та номер реєстрації вхідного документа, на який дається відповідь
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Примітки:

1. Під час реєстрації вихідної документації заповнюються графи 1, 5, 10, 11.
2. Сторінки журналу нумеруються, журнал прошивається і скріплюється печаткою виборчої комісії.

Рисунок 2.2. – Журнал реєстрації виборців

У службових документах реалізується офіційно–діловий стиль. При складанні тексту документів мають виконуватись певні вимоги, найголовніші з яких такі:

- достовірність і об'єктивність змісту;
- точність;
- повнота інформації;
- максимальна стислість;
- переконливість.

Стиль і зміст тексту визначається видом документа. Однак у практиці сучасного діловодства склалися загальні вимоги, які застосовують до текстів більшості сучасних ділових документів.

Партії беруть активну участь у формуванні й функціонуванні механізму політичної влади. Політичний процес у нашій країні свідчить про те, що партії залишаються реальністю сучасності, їх потенціал ще не вичерпано, й ще багато десятиліть вони виступатимуть головним об'єктом політики [17, с. 169].

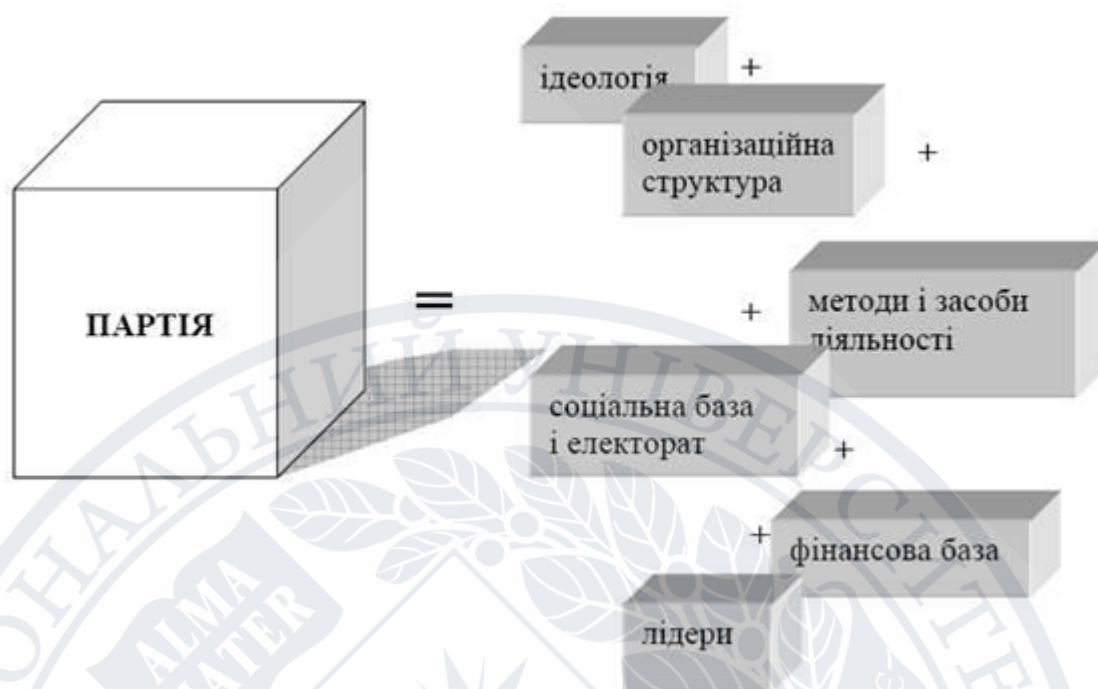

Рисунок 2.3. – Структурна побудова політичної партії

Документальний супровід роботи політичної партії також багатогранне значення мають суспільно-політичні об'єднання.

Вони відіграють суттєву роль у структуруванні політичних систем. На їх ґрунті можуть виникати нові політичні партії. Непартійна сфера також формує й поповнює правлячу еліту, створює систему тиску на державні інститути влади. Об'єднання виступають як інституціолізовані канали залучення людей до політики, тим самим впливаючи на формування політичної культури в суспільстві.

Продемонструвати можна взаємодію партії з населенням за прикладом результативного документа дільниці (протокол) (рисунок 2.4). Він відображає діловодну сторону оформлення результатів волевиявлення, та показує рівень і результат взаємодії громадських організацій з населенням.

МІСЦЕВІ ВИБОРИ 25 ЖОВТНЯ 2020 РОКУ

ПРОТОКОЛ
ДІЛЬНИЧНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ
про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці № 070481
з виборів депутатів Затурцівської сільської ради Володимир-Волинського району
Волинської області
в багатомандатному виборчому окрузі № 4

Відповідно до статті 250, частини першої, абзаців шістнадцятого – двадцять сьомого частини другої, частин третьої – п'ятої статті 251 Виборчого кодексу України (далі – Кодекс) під час підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці дільнична виборча комісія **встановила**:

1) кількість виборчих бюлетенів, одержаних дільничною виборчою комісією	620 (цифрами)
2) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених дільничною виборчою комісією	294 (цифрами)
3) кількість виборців, включених до списку виборців на виборчій дільниці (на момент закінчення голосування)	614 (цифрами)
4) кількість виборців, внесених на виборчій дільниці до витягу із списку виборців для голосування за місцем перебування	32 (цифрами)
5) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені у приміщенні для голосування	294 (цифрами)
6) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені за місцем перебування	32 (цифрами)
7) загальна кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені	326 (цифрами)
8) кількість виборчих бюлетенів, що не підлягають врахуванню	0 (цифрами)
	326

Рисунок 2.4. – Протокол підрахунку голосів політичної партії на багатомандатному виборчому окрузі

Порядок виготовлення та вимоги до протоколів ДВК про підрахунок голосів виборців на ВД встановлені ЦВК (Постанова ЦВК від 04.10.2020 № 342 Про Порядок виготовлення, передачі та вимоги до протоколів територіальних і дільничних виборчих комісій (далі - Порядок виготовлення, передачі та вимоги до протоколів)).

Для ДВК бланки протоколів про підрахунок голосів виборців на ВД виготовляються з розрахунку: по 12 примірників для кожної ВД з кожних місцевих виборів по кожному виборчому округу, по якому проводиться голосування на ВД.

ДВК отримують бланки протоколів разом з виборчими бюлетенями від міської (міста без районного поділу), районної в місті, сільської, селищної ТВК не раніш як за 3 дні до дня голосування (детальніше про передачу виборчих бюлетенів у Порядку передачі виборчих бюлетенів виборчим комісіям).

Передача бланків протоколів ДВК фіксується у відомості, що залишається у ТВК, яка здійснює таку передачу. Розглянемо відомість про підрахунок голосів політичної партії на рисунку 2.5.

Додаток 9
до постанови Центральної виборчої комісії
від 4 жовтня 2020 року № 342

МІСЦЕВІ ВИБОРИ

(дата проведення місцевих виборів)

Примірник _____

ВІДОМІСТЬ

про передачу _____ виборчою комісією
(назва територіальної виборчої комісії, яка передає бланки протоколів)

бланків протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на виборчих дільницях з виборів депутатів _____ ради дільничним виборчим комісіям
(назва ради)

_____ виборча комісія передала дільничним виборчим комісіям
(назва територіальної виборчої комісії)

бланки протоколів про підрахунок голосів виборців на виборчих дільницях з виборів депутатів _____ ради
(назва ради)

№ з/п	№ виборчої дільниці	Кількість переданих дільничній виборчій комісії бланків протоколів (із розрахунку по дванадцять примірників бланків протоколів на кожну виборчу дільницю)		Прізвище, ініціали члена дільничної виборчої комісії, який отримав бланки протоколів	Підпис члена дільничної виборчої комісії, який отримав бланки протоколів
		цифрами	прописом		

Рисунок 2.5. – Відомість про підрахунок голосів політичної партії

Відомості до протоколів про підрахунок голосів з усіх видів виборів заносяться секретарем ДВК під час здійснення підрахунку.

Процедура підрахунку голосів виборців на ВД та складання протоколів про підрахунок голосів виборців також затверджена Постановою ЦВК від 15.10.2020 р. № 386 Про Порядок підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці та складання протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці із відповідних місцевих виборів, порядок повторного підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці.

У зв'язку з новою виборчою системою змінюються й бюлетені. Для голосування за депутатів районної, міської (міста до 15 тисяч виборців), районної у місті рад, а також для обрання очільників усіх населених пунктів бюлетень виглядатиме більш-менш звично: порядковий номер кандидата, місце для позначки та прізвище кандидата з короткими відомостями про нього. Розглянемо заповнення виборчого бюлетеня політичної партії на рис 2.6 [66].

Модель

**Виборчий бюлетень
для обласних та міських рад
(більше 15 тис. виборців)**

№1 Партія
1. Кандидат П.П. 2. Кандидат А.Г. 3. Кандидат Р.К. 4. Кандидат М.М.
5. Кандидат З.Н. 6. Кандидат В.О.

№2 Партія
1. Кандидат П.П. 2. Кандидат А.Г. 3. Кандидат Р.К. 4. Кандидат М.М.
5. Кандидат З.Н. 6. Кандидат В.О.

№3 Партія
1. Кандидат П.П. 2. Кандидат А.Г. 3. Кандидат Р.К. 4. Кандидат М.М.
5. Кандидат З.Н. 6. Кандидат В.О.

№4 Партія
1. Кандидат П.П. 2. Кандидат А.Г. 3. Кандидат Р.К. 4. Кандидат М.М.
5. Кандидат З.Н. 6. Кандидат В.О.

Від організації партії, за яку я проголосував
(проголосувала), підтримую кандидата у депутати

№ 5

ОПОРА ▲

Рисунок 2.6. – Зразок заповнення виборчого бюлетеня

Згідно рисунку вже в самому низу бюлетеня після всього списку партій буде припис: Від організації партії, за яку я проголосував (проголосувала), підтримую кандидата у депутати та прямокутник, у якому зазначається знак № з вільним полем для написання номера кандидата в депутати. Якщо хтось із виборців проігнорує це голосування за кандидата або просто не побачить припис наприкінці бюлетеня, то буде зарахований лише голос за обрану партію, а от допомогти тому чи іншому кандидату просунутись у партійному списку вище не вийде.

2.2. Специфіка виготовлення, використання та зберігання протоколів та відомостей про результати виборів

Виборчі комісії в Україні утворюються і діють як незалежні органи адміністрування виборчих процесів, що відповідно до своїх повноважень забезпечують здійснення визначених Конституцією України та Кодексом основних принципів виборчого права, засад виборчого процесу, реалізацію виборчих прав громадян України, підготовку та проведення виборів.

Виборчі комісії є спеціальними колегіальними органами, уповноваженими організовувати підготовку та проведення виборів і забезпечувати реалізацію

виборчих прав громадян України, додержання та однакове застосування виборчого законодавства. Постанову Центральної виборчої комісії Про Порядок ведення діловодства у виборчих комісіях та комісіях з референдумів [9, с. 111].

Функції електронного архіву, в якому на сьогодні зберігається основний масив документів партійної діяльності, узагальнено та проілюстровано на рисунку 2.7.

Функції електронного архіву:

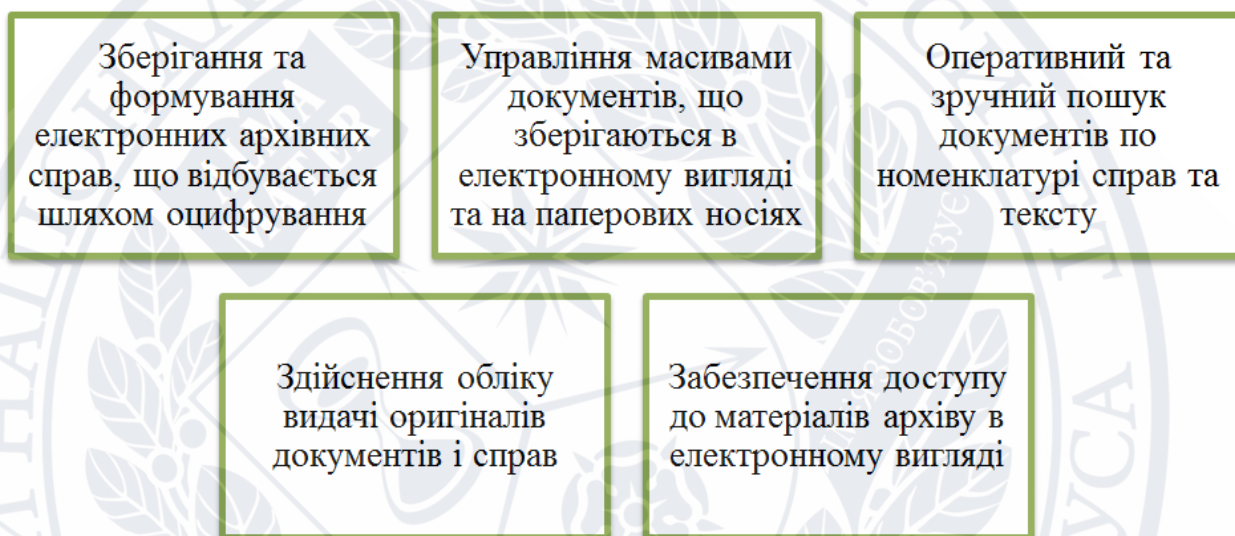

Рисунок 2.7. – Функції електронного архіву

На засіданнях виборчої комісії, у тому числі під час підрахунку голосів виборців та встановлення результатів голосування, на виборчій дільниці в день виборів чи в день повторного голосування у приміщенні, де проводиться голосування, без дозволу чи запрошення відповідної виборчої комісії мають право бути присутніми з додержанням вимог Кодексу та цього Порядку:

1) члени Центральної виборчої комісії, працівники Секретаріату Центральної виборчої комісії, Служби розпорядника Державного реєстру виборців, посадові особи відповідного територіального та регіонального представництв Центральної виборчої комісії;

2) члени виборчих комісій вищого рівня;

Постанова Центральної виборчої комісії про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Центральної виборчої комісії. Виборчим комісіям з виборів Президента України, народних депутатів України, місцевих виборів забезпечити дотримання Порядку, затвердженого пунктом 1 цієї постанови. Постанова надіслати обласним, Київській міській державним адміністраціям для доведення до відома територіальних виборчих комісій після їх утворення, список про сформування нового складу.

Протокол ДВК про підрахунок голосів виборців на ВД з відповідних місцевих виборів у відповідному виборчому окрузі, а за наявності – і відповідні примірники протоколу з позначкою «Уточнений», акт про видачу копій протоколу, запаковуються у спеціальні пакети. На пакеті робиться напис «Протокол про підрахунок голосів» та зазначаються назва відповідних виборів, позначення та/або номер виборчого округу, номер ВД, дата і час пакування, кількість запакованих документів, ставляться підписи усіх присутніх членів ДВК та печатка ДВК [42, с. 160].

Розглянемо підсумки роботи партії з населенням, через результати виборів, на рисунку 2.8 [66].

Голоса	Партия	Результат	
		Голоса	%
1	Слуга народа	6 307 097	43,16
2	Оппозиционная платформа — За жизнь	1 908 087	13,05
3	Батьківщина	1 196 256	8,18
4	Европейская солидарность	1 184 515	8,10
5	Голос	851 699	5,82
6	Радикальная партия Олега Ляшко	586 294	4,01
7	Сила и честь	558 674	3,82
8	Оппозиционный блок	443 200	3,03
9	Украинская стратегия Гройсмана	352 895	2,41
10	Партия Шария	327 224	2,23

Рисунок 2.8. – Результати роботи партії з населенням

Окружні виборчі комісії в межах повноважень, визначених Кодексом, забезпечують організацію підготовки та проведення загальнодержавних виборів у межах відповідних територіальних виборчих округів загальнодержавних виборів і є тимчасовими органами, що утворюються на час підготовки та проведення відповідних виборів.

Окружні та територіальні виборчі комісії надають усі свої рішення для оприлюднення на офіційних вебсайтах відповідних регіональних або територіальних представництв Центральної виборчої комісії у разі їх утворення не пізніше дня, наступного після дня їх прийняття.

Окружні та територіальні виборчі комісії в порядку, встановленому Кодексом, передають для оприлюднення на офіційному вебсайті Центральної виборчої комісії відомості про кандидатів, зареєстрованих для участі у відповідних виборах. Така інформація може бути оприлюднена та надана в порядку, визначеному Законом України Про доступ до публічної інформації [5].

Територіальні виборчі комісії оприлюднюють інформацію щодо зареєстрованих кандидатів у порядку, передбаченому Кодексом, на своїх вебсайтах за наявності, або на вебсайтах відповідних рад чи в інший спосіб, визначений цими комісіями, а також у випадках, передбачених Кодексом, передають відомості про кандидатів для оприлюднення на офіційному вебсайті Центральної виборчої комісії в обсягах та порядку, встановлених Центральною виборчою комісією [7].

Оформлення постанови здійснюється секретарем комісії (секретарем засідання). У разі ухвалення на засіданні виборчої комісії пропозицій щодо внесення змін до тексту постанови секретар комісії (секретар засідання) вносить відповідні зміни під час доопрацювання постанови [58, с.142].

Постанова, прийнята виборчою комісією, вивіщується для загального ознайомлення на стенді офіційних матеріалів комісії не пізніше 11 години наступного дня після її прийняття, а прийнята напередодні дня голосування (дня повторного голосування), у день голосування (день повторного голосування) та під час підрахунку голосів виборців, встановлення підсумків

голосування – не пізніш як через чотири години після завершення засідання виборчої комісії [7, с. 25-26].

Отже, прийнята виборчою комісією, засвідчена головою виборчої комісії чи його заступником і секретарем виборчої комісії та скріплена печаткою виборчої комісії, постанова видається суб'єкту виборчого процесу, якого вона стосується, на його вимогу не пізніше ніж через чотири години після її прийняття.

2.3. Інформаційно-комунікаційні технології та їх використання в роботі громадських організацій

Демократична форма правління передбачає широкі права і свободи громадян а також значну політичну активність виборців. Одним із ефективних та перевірених засобів політичної активізації громадян є вибори. В Україні було проведено значну кількість виборів, однак це не дає можливість стверджувати що виникли сталі тенденції виборчих процедур і технологій. Сучасні електоральні кампанії неможливо провести без застосування певних технологій. Саме технологізація останнім часом виступає їхньою змістовною ознакою. Розглянемо головну сторінку інформаційного порталу Центральної виборчої комісії на рисунку 2.9 [70].

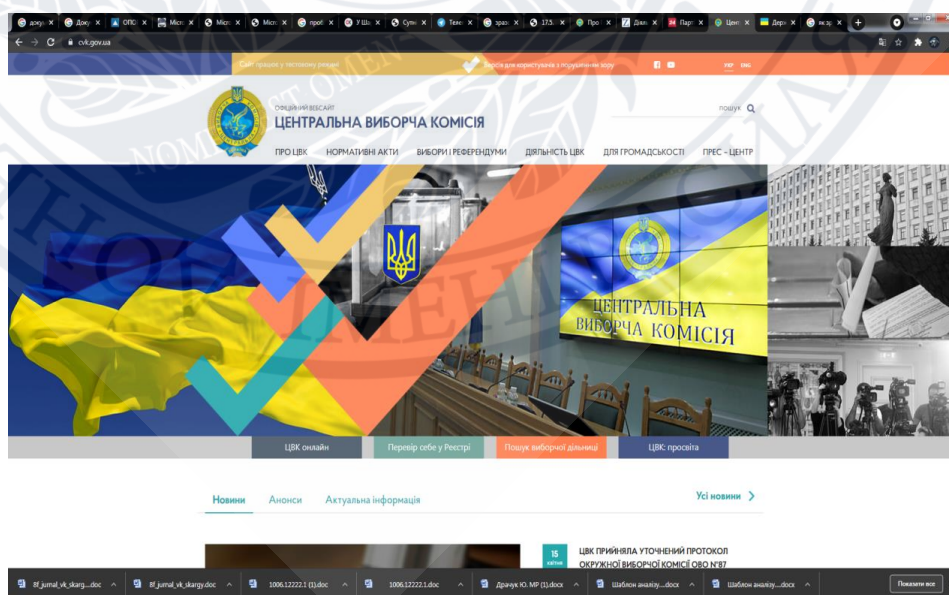

Рис. 2.9. – Головна сторінка інформаційного порталу Центрально виборчої комісії

На рисунку 2.8. зображена вхідна сторінка інформаційно-комунікаційні технології та їх реалізація в роботі громадських організацій – <https://www.cvk.gov.ua/> Центральна виборча комісія.

Причому виборці більшою мірою орієнтовані на особистість кандидата та електоральні кампанії стають здебільшого іміджевими. У свою чергу це робить необхідним застосування комунікаційних технологій.

Введення реєстраційних даних на порталі виборців демонструє рисунок 2.10 [70].

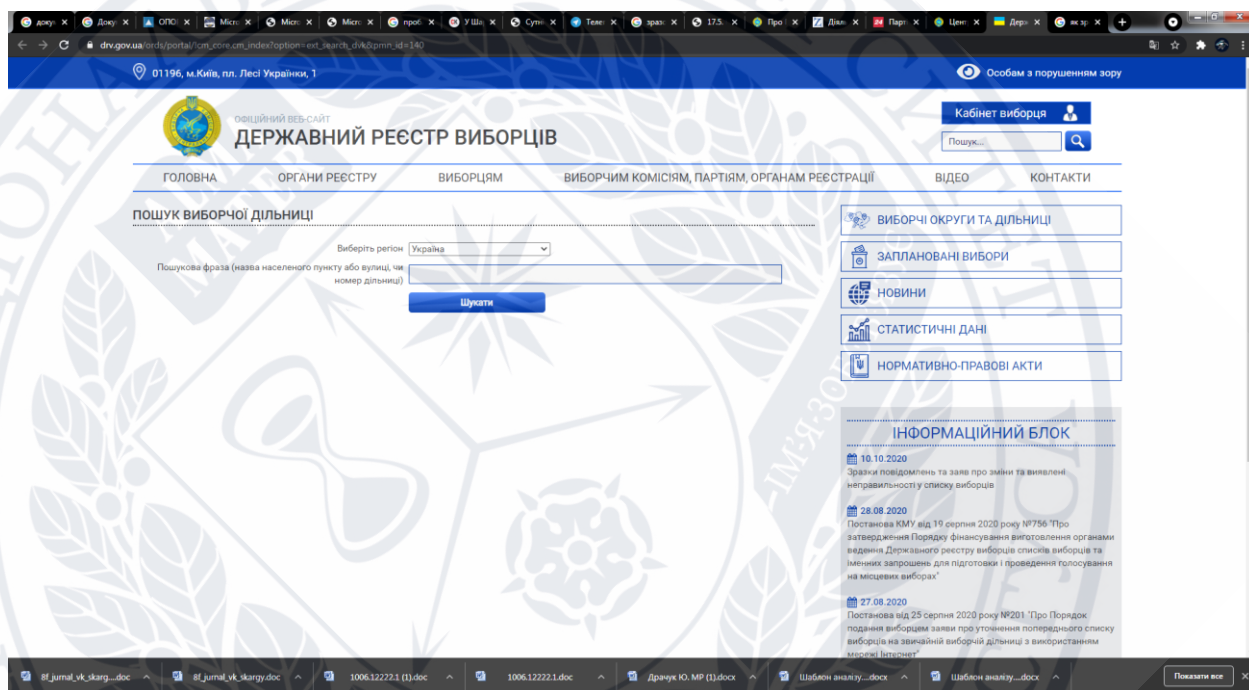

Рисунок 2.10. – Введення реєстраційних даних на порталі виборців

Після реєстрації з'являється повідомлення, що користувача створено. Інструкції для продовження реєстрації буде вислано на електронну пошту, вказану при реєстрації.

З метою врегулювання питання щодо функціонування та ведення Реєстру в умовах проведення адміністративно-територіальної реформи та недопущення зриву виборчого процесу на звичайних виборчих дільницях № 14077 та № 140788 смт. Центральна виборча комісія своєю Постановою від 9 березня 2021 року № 108 Про тимчасові заходи із забезпечення ведення Державного реєстру виборців, необхідні для підготовки та проведення виборів в умовах

утворення та реорганізації районних державних адміністрацій тимчасово поширила повноваження відділу ведення Державного реєстру виборців.

Затверджено Порядок підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці та складання протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з відповідних місцевих виборів, порядок повторного підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці (додається) (Додаток В, Г, Д).

У політичному житті виникає необхідність залучення спеціальних засобів інформаційного обміну для встановлення і підтримки постійної взаємодії між політичними суб'єктами. За досить нетривалий термін збільшилася кількість засобів політичної комунікації. Цьому сприяв розвиток інформаційних технологій: поширення кабельного і цифрового телебачення, а також мережі інтернет. Політична влада стає належати тим, хто «може створювати культурні коди, що використовуються суспільством для відображення реальності й вироблення усвідомлених рішень [13, с.90].

Інформаційно-комунікаційні технології необхідно аналізувати у зв'язку з політичним середовищем, у якому вони впливають на:

- дієздатність виборчих процедур;
- ефективність контролю за дотриманням виборчого законодавства;
- формування ефективних та неупереджених ЦВК;
- поінформованість виборців про програми кандидатів;
- готовність суспільства визнавати результати виборів .

Для українських виборців все ж таки більш прийнятною є лідерська стратегія. Наприклад, звичайному виборцеві значно легше зрозуміти відмінність між Ю. Тимошенко, чи П. Порошенком та А. Яценюком, ніж розібратися в тонкощах ідеологій їхніх партій.

Передвиборча боротьба зосереджена на оцінці виборців поведінки кандидатів як «моральної» або «аморальної». Вигідне становище має кандидат, який зберігає свій «моральний» імідж. У сучасних умовах імідж кандидата

може бути рівним іміджу політичної партії, яка є учасником виборчого процесу.

Політичні партії, які використовують імідж відомих політиків, можуть мати значно кращі результати, ніж приймаючи участь у виборчій кампанії просто як окремих учасників. Таким чином, іміджеві технології можуть досягти своєї мети, презентуючи відомих особистостей. У свідомості виборців закарбовуються асоційовані образи політичних сил [38, с.64].

Інформатизація суспільства – це глобальний соціальний процес, особливість якого полягає в тому, що домінуючим видом діяльності в сфері суспільного виробництва є збирання, нагромадження, продукування, оброблення, зберігання, передавання та використання інформації.

Ці процеси здійснюються на основі сучасних засобів процесорної та обчислювальної. Інформатизація суспільства: активне використання інтелектуального потенціалу, що постійно розширюється, сконцентрованого в друкованому фонді, науковому, виробничому та іншому видах діяльності його членів; інтеграцію інформаційних технологій з науковим, виробничим, будь-якого члена суспільства до джерел достовірної інформації, візуалізацію представленої інформації, правдивість використаних даних [24, с.316].

З метою покращеного розуміння, використання та оцінки інформаційно-комунікаційних технологій необхідна їхня систематизація. Проте, дослідниками ще не сформовано єдину досконалу упорядковану класифікацію цих технологій.

Необхідно розрізняти інформаційно комунікаційні технології залежно від їхнього застосування: технології отримання та передачі повідомлень, даних, відомостей; технології обробки текстової та/або числової інформації [16, с.128].

Отже, централізовані інформаційно-комунікаційні технології характеризуються тим, що обробка інформації і вирішення завдань залежить від центрального органу і контролюються ним же.

РОЗДІЛ 3

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ТА ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ВІДОБРАЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ

3.1. Специфіка налагодження діловодства партії в роботі з населенням

Загальновизнаним сьогодні є той факт, що будь-яка наука має право називатися наукою за наявності чітко визначених об'єкту та предмету дослідження. Не є виключенням із цього правила і наука про політичні партії – партологія. Тематика дослідження партології достатньо широка – структура і функції партій, партія і вибори, партія і держава, порівняльні дослідження партій в різних країнах, ефективність партійних систем тощо.

В цілому в партології чітко виділяється декілька напрямків – аналіз генези партії, визначення місця і ролі політичних партій в системі громадських об'єднань, вивчення теорій політичних партій та партійних систем в історичній ретроспективі, місце і роль політичних партій в політичній системі суспільства та їх базові характеристики, вивчення внутрішньо та зовнішньо організаційних чинників діяльності політичних партій та партійних систем.

Кожен із означених вище напрямків потребує поглибленого аналізу. Це і передбачає курс партології. Позаяк, один із цих напрямків, а саме визначення місця і ролі політичних партій в системі громадянських об'єднань, заслуговує на першочерговий розгляд. Громадські об'єднання – поняття, яке включає громадські організації, громадсько-політичні рухи, політичні партії тощо.

У Законі України Про об'єднання громадян політична партія визначається як об'єднання громадян-прихильників певної загальнонаціональної програми суспільного розвитку, які мають головною метою участь у виробленні державної політики, формуванні органів влади, місцевого та регіонального самоврядування і представництво у їх складі.

У цьому ж Законі поняття громадсько-політична організація взагалі не вживається, натомість вживається громадська організація щодо різного роду

об'єднання громадян, що створюються для задоволення та захисту законних соціальних, економічних, творчих, вікових, національно-культурних, спортивних та інших спільних інтересів [10].

Таким чином, цей закон виходить із того, що політичні партії і громадські організації це два типи об'єднань громадян, для яких характерна така риса як волевиявлення громадян, об'єднаних на основі спільності інтересів.

Якщо ж врахувати те, що переважна більшість громадських організацій більшою чи меншою мірою включені в політику і з часом політизуються, створюючи тим самим передумови для формування політичних партій, то стає зрозумілішим твердження відомого французького політолога Ф. Бро, який з цього приводу слушно зауважив, що в суспільстві нема нічого іманентного.

Громадські організації розуміється як масові об'єднання громадян, створені на основі самоуправління і самодіяльності з метою захищати інтереси певних груп населення (соціальних, професійних, молодіжних, культурно-освітніх та ін.) [39, с.84].

Вони здебільшого мають фіксоване членство, свій статут, структуру і т. ін. Людина, яка є членом громадської організації, повинна виконувати прийняті в ній правила поведінки. Організація в разі необхідності може вимагати від свого члена: підпорядковувати власні інтереси спільним, навіть якщо він особисто голосував проти прийнятого рішення; займатися діяльністю, в необхідності якої він не переконаний; пристосовуватися до звичаїв і традицій організації. Виконання цих вимог сприяє вихованню почуття єдності, зміцненню зв'язків, безперервності функціонування даної спільноти тощо.

3.2. Іміджева складова інформаційно-комунікаційної взаємодії політичної партії

Демократичні перетворення передбачають розширення політичних прав і свобод громадян, активізацію їх політичної участі. На сьогодні одним з

важливих та апробованих засобів залучення громадян до політики і вияву їх політичної волі є вибори.

Іміджем, наприклад кандидата В. Зеленського, перед обранням президентом було «жити по-новому». Але, дивлячись на Зеленського сьогодні, перше, що можна сказати, що це людина, яка не вчиться. Наприклад, йому протягом півтора року багато разів вказували і його опоненти політичні, і експерти, і лідери громадської думки, що гарантові Конституції не личить говорити «прокурори повинні посадити, я посаджу». Згадаємо «весна прийде, садити будемо». Прокурори не садять, це робить суд. І багато разів йому говорили про нігілізм, правовий нігілізм. Але в своїй промові в парламенті він знову сказав: «Я ставив у провину своїй команді, що вони не садять». Він втратив ту динаміку, ту легкість, із якою його сприймали люди. Ми часто бачимо людину розгублену, ми бачимо людину фізично в важкому стані. Тягар влади для нього неймовірно важкий, і це дуже помітно, коли він виступає [72].

В Україні нагромаджено чималий досвід проведення парламентських і президентських виборів. Разом з тим, зважаючи на динамічні зміни в правовому полі регламентації виборчих кампаній, видається дещо проблематичним говорити про усталені тенденції та ефективність тих чи інших виборчих процедур і технологій. Інститут виборів постійно зіштовхується з демократичними новелами.

За часів незалежності в Україні тричі змінювалася форма виборчої системи – від мажоритарної до пропорційної. Запровадження поста Президента України призвело до запровадження відповідних виборів, а відтак і до переосмислення політичної влади в цілому.

Виборці по-різному голосують при мажоритарному режимі та за системи пропорційного представництва; в умовах двох і одного туру, за наявності партійних списків і при номінальному голосуванні [16, с. 84].

Рисунок 3.1. – Фінансування іміджевої складової політичної партії

Технологічна парадигма виборів з її алгоритмізацією та раціональною операціоналізацією діяльності сприяє чіткому проведенню всіх операцій виборчої кампанії. Водночас широке використання засобів масової інформації у виборчих кампаніях, необхідність розвитку двосторонніх комунікацій в електоральному процесі спонукає до застосування і так званої інформаційно-комунікативної парадигми, яка забезпечує чіткість планування змісту і характеру інформаційних впливів [12, с. 273].

Такий варіант політичних комунікацій є найоптимальнішим за умов політичної кризи, коли влада має налагодити взаємообмін думками з громадськістю. У будь-якому випадку така медіатизація влади передбачає вміння перекладати певне політичне рішення на мову мас-медіа, викликати зацікавленість споживача масової інформації [13, с. 198].

При цьому слід взяти до уваги, що не завжди політична мова та мова мас-медіа збігаються. Таке різночитання політичної інформації певним чином спотворює ставлення виборців до неї. Розглянемо інформаційно-комунікаційної взаємодії політичної партії на рисунку 3.2. [44, с.50].

Рисунок 3.2. – Порівняльна динаміка взаємодії партії 2019-2020рр.

Згідно рисунку 3.2. спостерігаємо зменшення прихильників партії «Голос»: на виборах до парламенту за партію віддали голоси 102 тисячі 503 київських виборців, на місцевих виборах – 41 тисяча 327. Знизився рівень підтримки «Батьківщини»: 51 тисяч 855 голосів на місцевих виборах в Києві проти 86 тисяч 954 на парламентських. Найменших втрат прихильників в Києві зазнали «Європейська солідарність» і «Опозиційна платформа – За життя». Партію Петра Порошенка на парламентських виборах в Києві підтримали 172 тисячі 261 виборець, на місцевих – 141 тисяча 978. За ОПЗЖ торік голоси віддали 80 тисячі 533 жителі столиці, цього рік – 54 тисячі 25.

Політична прозорість може перетворюватися на вигідно репрезентований та штучно нав'язаний соціуму віртуальний проект, покликаний відкривати або приховувати інформацію, зокрема сприяти поширенню, дезорієнтуючих симулякрів.

У контексті досліджуваної проблематики варто підкреслити важливість аналізу обох технологічних складових, а саме інформаційної та комунікаційної. Власне, їх поєднання і створює певні політичні ефекти виборчих кампаній. Інформаційні потоки зазвичай є односпрямованими [45, с. 120-121].

Основні учасники виборчих процесів використовують їх для ознайомлення виборців зі своїми програмами, з агітаційною метою та для поширення відомостей про кандидата (кандидатів) в цілому. Найбільш поширеною сучасною технологією є політична реклама.

Хоча для взаємообміну інформацією між кандидатом і виборцем використовуються й особисті зустрічі, телевізійні ток-шоу, дебати, мітинги, веб-конференції тощо. Політика потребує спеціальних засобів інформаційного обміну для встановлення та підтримки постійних контактів між її суб'єктами. Останнім часом збільшується кількість засобів політичної комунікації у зв'язку з поширенням кабельного, цифрового телебачення, електронних комунікаційних мереж [73,74].

Отже нині інформаційні обміни стають передумовою розвитку політичних відносин. Влада, вплив, авторитет починають належати тим, хто може створювати нові культурні коди, що використовуються суспільством для відображення реальності й вироблення усвідомлених рішень.

Партія «Батьківщина» побудована за демократичним принципом «знизу» її основу складають первинні організації, утворені не менш ніж трьома членами партії на території сіл, селищ, міст районного значення, мікрорайонів, кварталів, вулиць, на підприємствах, в організаціях і установах, де це не заборонено законом [20, с.318].

Важлива роль у визначенні лідерських рис відводиться моральним якостям, які стають вирішальними при розробці іміджевих сценаріїв. Зауважимо, що проблема моральної поведінки влади традиційно перебуває на першому плані в країнах з складним соціально-економічним становищем. Медіавійни за голоси виборців стають переважно боями у площині моральний – аморальний. У вигіднішому ракурсі опиняється той, кому вдається зберегти імідж морального політика. Зокрема, на парламентських виборах 2002 року найбільше пощастило в цьому плані виборчому блоку Наша Україна – 27,87 % виборців відвели їм роль моралістів [18, с. 72].

Зауважимо, що за сучасних обставин ціна іміджу окремої особистості може дорівнювати ціні політичної сили, яка бере участь у виборах. В результаті новостворений блок при використанні іміджу відомого політика (наприклад, В. Ющенка) в змозі забезпечити партіям вищий результат (а отже й кількість місць у парламенті), ніж зібрати певну суму голосів, отриманих політичною партією як окремим учасником виборчих перегонів.

Іміджеві технології найкраще й найшвидше досягають мети, коли спрямовуються на презентацію відомих особистостей. У свідомості виборців формуються персоніфіковані образи політичних сил.

3.3. Впровадження електронного документообігу в роботі партії «Батьківщина»

Всеукраїнське об'єднання Батьківщина заснована 9 липня 1999 року колишніми активістами партії Громада. На II з'їзді партії, який відбувся 18 грудня того ж року, лідером Батьківщини обрано Юлію Тимошенко.

Блок Юлії Тимошенко – український політичний альянс, створений у листопаді 2001 р. на базі Форуму національного порятунку (ФНП) – громадського об'єднання, за ініціативою Ю. Тимошенко, з метою ліпшої ідентифікації населенням опозиційного руху з популярними персоналіями Форум було перейменовано на Блок Юлії Тимошенко (БЮТ). До нього увійшли 4 політичні сили: Батьківщина (Юлія Тимошенко), Українська республіканська партія (Левко Лук'яненко), «Собор» (Анатолій Матвієнко), Українська соціал-демократична партія (Василь Онопенко). Розглянемо структуру керівництва партії Батьківщина на рисунку 3.3 [20, с.149].

Рисунок 3.3. – Керівництва партії Батьківщина

Голова партії з 1999 року – Тимошенко Юлія Володимирівна. Зареєстрована Міністерством юстиції України 16 вересня 1999р. Свідоцтво № 1222.

Партія «Батьківщина» побудована за демократичним принципом «знизу» її основу складають первинні організації, утворені не менш ніж трьома членами партії на території сіл, селищ, міст районного значення, мікрорайонів, кварталів, вулиць, на підприємствах, в організаціях і установах, де це не заборонено законом.

Первинна парторганізація ініціює розгляд проблем перед вищим партійним органом, висуває кандидатури своїх представників на конференцію територіальної партійної організації.

Найвищий керівний орган первинної організації – загальні збори(конференція), що проводяться не рідше, ніж раз на шість місяців. На них визначаються напрями діяльності організації, обирається керівництво та делегати конференцій вищого рівня, рекомендуються кандидатури для обрання в статутні органи вищих організацій, розглядаються звіти керівників, здійснюється прийом нових членів до партії та виключення з неї.

Голова первинної організації організовує роботу первинної партійної організації, бюро, веде партійну документацію, відповідає за використання

коштів і майна організації, вручає членам партії партквитки та представляє організацію на відповідній території.

Також у складі первинної організації може бути утворено партійну групу для вирішення постійних чи тимчасових завдань.

Територіальні партійні організації— це районні, районні в містах, міські (міст обласного значення), Кримська республіканська, обласні, Київська та Севастопольська міські організації. Їх статутні органи обираються делегатами від нижчестоящих парторганізацій на загальних зборах або конференціях.

Територіальні організації організовують виконання на своїх територіях рішень партії, координують роботу підзвітних парторганізацій. Вони можуть ініціювати створення партійних фракцій в виборних органах місцевого самоврядування. Також у складі територіальної організації може бути утворено виконавчий секретаріат за погодженням з Президією Політради партії.

Вищим керівним органом територіальної парторганізації є конференція (загальні збори), яка скликається бюро. На Кримській республіканській, обласних, міських партійних конференціях, зокрема, обираються делегати з'їзду партії [68].

В період між з'їздами керівним органом партії є Політична рада партії, яку очолює Голова партії. Засідання Політради скликаються не рідше одного разу на три місяці. Вона організовує роботу партії щодо виборів і плебісцитів усіх рівнів, готує пропозиції щодо участі партії у виборчих блоках, коаліціях з іншими партіями. Для організації виконання рішень керівних органів партії, координації та контролю за роботою місцевих партійних організацій вона створює Виконавчий секретаріат. Політрада затверджує зразки печатки, штампів, бланків, партійної символіки та здійснює інші повноваження, крім тих, що належать до виключної компетенції з'їзду партії [20, с.351].

Президія політради партії є керівним органом партії у період між засіданнями Політичної ради і обирається останньою терміном до двох років. До її складу входять Голова партії, який очолює Президію, заступники Голови партії, керівник Виконавчого секретаріату, інші члени Політичної ради.

Кількісний склад Президії визначає Політрада. На свої засідання Президія збирається не рідше одного разу на два місяці. Рішення на засіданні приймаються простою більшістю; за рівної кількості голосів вирішальним є голос Голови партії. Президія забезпечує участь партії в виборах і плебісцитах усіх рівнів, готує і проводить засідання Політради, затверджує партійний бюджет, засновує партійні ЗМІ, розпоряджається майном партії та здійснює інші повноваження, крім тих, що належать до компетенції з'їзду партії та Політичної ради партії. Структуру керівництва партії Батьківщина можна простежити на рисунку 3.4 [72].

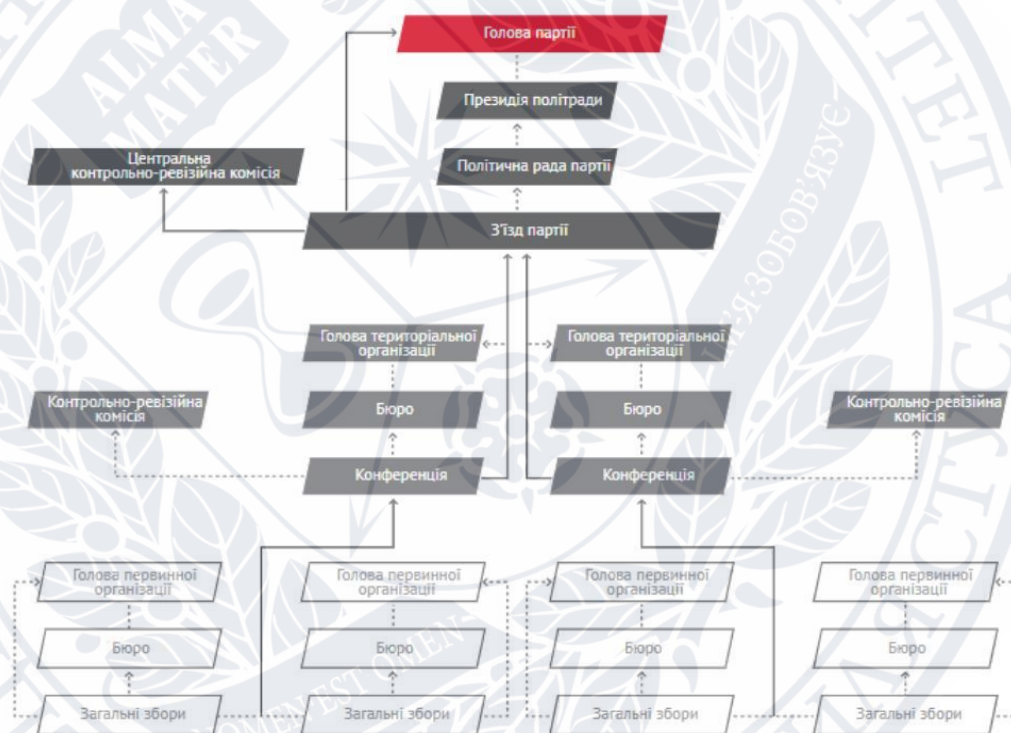

Рисунок 3.4. – Структура керівництва партії Батьківщина

Центральна виборча комісія оголосила партії, які отримали найбільшу кількість мандатів за результатами місцевих виборів в Україні. За результатами обробки відомостей про результати виборів в 96,2% (1517) місцевих радах представники партії Слуга народу отримали 17,59% мандатів (5809 осіб), ВО Батьківщина - 12,39% (4093 осіб), Опозиційна платформа - за життя (ОПЗЖ) - 11,75% (3881 осіб). Представники партії За майбутнє отримали 11,42% мандатів (3773 осіб), партії Європейська солідарність - 10,73% (3543 осіб).

Партія Наш край отримує 5,13% мандатів (1694 осіб), Всеукраїнське об'єднання Свобода- 2,61% (863), Українська стратегія Гройсмана- 1,72% (567), Пропозиція - 1,66% (549), Радикальна партія Олега Ляшка - 1,62% (535).

Розглянемо результати голосування партій в Україні на рисунку 3.5.

Рисунок 3.5. – Результати виборів до Верховної ради України

Окрім того, комісія отримала інформацію про понад 98% обраних сільських, селищних, міських голів. Із загальної кількості таких голів майже 30,74 % (225 осіб) представляють партію Слуга народу. Слідом розмістилися наступні партії, кандидати від яких стали переможцями виборів сільського, селищного та міського голови: За майбутнє – понад 12,43 % (92 осіб), Батьківщина – понад 7,24 % (53 особи), ОПЗЖ – понад 7,1 % (52 особи), Наш край – майже 6,15 % (45 осіб), Європейська солідарність – понад 5,6% (41 особа), Українська стратегія Гройсмана – 3,83 % (28 осіб), Довіра – понад 3,14 % (23 особи).

Першим вагомим кроком в процесі вдосконалення партійного законодавства та створення державою сприятливих чинників розвитку політичних партій в Україні стало прийняття в цілому 8 жовтня 2015 р. проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання і протидії політичній корупції» [10], в якому, зокрема, передбачене впровадження державного фінансування політичних партій. Проте, даним документом передбачене вилучення з Закону України «Про вибори народних депутатів України» важливого положення щодо обмеження граничного розміру виборчого фонду партій (абзаци другий та третій частини першої статті 48) [9].

Хоча саме надзвичайно висока ціна виборчих кампаній в Україні ставить партії в залежність від крупного капіталу, негативно позначаючись на внутрішньопартійній демократії, доборі кандидатів у депутати, сприяє зростанню політичної корупції та лобізму [54, с.88].

У суспільній свідомості партії продовжують вважатися представниками інтересів, у першу чергу, олігархічних груп. Якщо в цілому оцінювати українське законодавство, яке впливає на розвиток партійної системи, то можна прийти до висновку, що в ньому присутні як важливі положення, так і нераціональні зайві деталізації. Деякі моменти є очевидним атавізмом, натомість в інших аспектах нормативна база є недостатньою.

На структуру перспективи партії суттєвий вплив мають політичне середовище її діяльності, правова база, економічні умови, культурне середовище, до якого належать історичні традиції та ментальність, географічні умови та міжнародні відносини, нарешті, рівень розвитку знань та інформації у даному суспільстві.

Практично всі статuti політичних партій України фіксують демократичні принципи взаємодії. Головна проблема демократичного розвитку партійної організації полягає у нерозв'язаності протиріччя між організацією і демократією, між дисципліною і свободою.

Індикаторами внутрішньопартійної демократії є термін перебування на посаді (чи дотримано принцип ротації кадрів); накопичення посад у руках постійного керівництва; врахування альтернатив при доборі кадрів (дотримання гендерного принципу); масштаби впливу на кадрові рішення керівних груп.

Проблема також полягає у нерозвиненості первинних осередків. Німецькі дослідники вважають, що активних членів первинних осередків налічується від 10% до 40%. Розвиток внутрішньопартійної демократії проявився через введення принципу «одна людина – один голос», зміни четвертої статті Статуту щодо прихильності партії до спільної власності. Сьогодні партії борються за владу, мають бути монолітними з жорсткою партійною дисципліною. Ще одним спільним аспектом діяльності політичних партій є процес формування політичної еліти. Добір тих людей, які беруть безпосередню участь у формуванні та здійсненні політичних рішень, пов'язаних з використанням державної влади або впливом на неї, здійснюється, головним чином, через вибори і починається з висунування та призначення політичними партіями кандидатів для участі у виборах в органи державної влади та місцевого самоврядування.

Таким чином, перспективи партії Батьківщина є повернення до пропорційної системи виборів, як і очікувалося, стимулювало партійну активність на виборах. Разом з тим, довіра виборців, виконання обіцянок на місцевих виборах які не лише спонукає впливові політичні сили до розвитку власних регіональних мереж, але і призводить до появи локальних партійних проектів місцевих еліт, метою яких є перемоги.

Україна перебуває в процесі демократизації, політичну суть якого складає розподіл державно-владних повноважень між законодавчою, виконавчою і судовою гілками влади, між центральними та регіональними структурами й органами місцевого самоврядування, а також формування інститутів громадянського суспільства. Сьогодні політичні партії розглядаються як складова державного механізму, з одного боку, і громадянського суспільства, з іншого. Саме ця їхня подвійна природа забезпечує здійснення демократичних

принципів державного управління, побудову горизонтальних управлінських структур, дає змогу транслювати вимоги громадян і перевтілювати їх на напрями державної політики.

Досліджуючи електронний обіг документів у ПП «Батьківщина» виявили проблемні питання, які потребують проведення додаткових заходів, спрямованих на підвищення рівня документування та організації роботи з документами в межах своїх повноважень. Єдиним шляхом вирішення проблем в роботі з документами є повна автоматизація діловодства і документообігу шляхом впровадження повноцінної системи електронного документообігу.

Першочергово, необхідно ввести в дію певні інструкції документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну. Даною інструкцією в потрібно визначити порядок проходження електронного документа з моменту його створення, відправлення або одержання до моменту передавання до архівного відділу засади організації документування управлінської інформації в електронній формі для структурних підрозділів, які тимчасово створюють документи у паперовій формі; загальні засади функціонування та використання системи електронної взаємодії партії (далі - система взаємодії); оперативний інформаційний обмін з використанням службової електронної пошти тощо.

Великою проблемою є несумісність існуючих систем між собою, що ускладнює їх взаємний обмін інформацією. ПП «Батьківщина» тісно співпрацює з органами місцевого самоврядування, територіальними громадами, сільськими радами, тощо. Однак у зв'язку з відсутністю в деяких з цих установ будь-яких систем електронного документообігу, маємо уповільнений процес обміном інформацією, повільне виконання завдань, які потребують оперативного виконання тощо. Перспективним напрямом з вдосконалення документаційного забезпечення діяльності щодо переходу зі змішаного документообігу на електронний.

На теперішній час в Україні відсутня єдина система електронного документообігу. Кожна установа сама обирає для виконання своїх функцій найбільш підходящу для себе програму. Однією з причин цієї ситуації є недостатність фінансових ресурсів, які спрямовуються з державного чи місцевого бюджетів на вирішення цих завдань.

Варто зауважити, що ці програми дорого вартісні. Найкращою перспективою в даному випадку було б *впровадження єдиної безкоштовної державної програми електронного документообігу*, яка б об'єднала всі установи, підприємства, організації в єдину систему ведення діловодства в електронному вигляді. Але на сьогоднішній день найоптимальнішим варіантом для ефективного впровадження електронного документообігу в органах державного управління є об'єднання в єдиній системі документообігу в межах області. Це пов'язано з тим, що саме тут відбувається найчастіший обмін документами. Для цього необхідно визначити центральний орган, в якому буде зосереджений адміністративний сервер, а також приєднати якомога більше установ для досягнення найбільшої продуктивності.

В свою чергу система електронного документообігу повинна бути побудована таким чином, щоб кожному документу було створене ефективне просування, опрацювання, відправлення й зберігання.

При всіх змінах електронний документообіг має виконувати три основні функції без яких електронний документообіг буде неактуальним: доставку документів за призначенням; забезпечення працівників підприємства управлінською інформацією, що міститься в документах; проведення багаторівневого контролю над виконанням документів.

Усі ці функції, за умови впровадження комплексної комп'ютеризації, повинна виконувати комп'ютерна програма. Користувач, тобто працівник загального відділу слідує лише за маршрутом програми, а у разі виявлення помилок виправляє їх, якщо програма не може виправити помилку.

Головним завданням системи електронного документообігу має бути раціональний рух, опрацювання та збереження електронних документів, організований пошук за відповідними параметрами.

Поряд з загальним документообігом знаходиться робота зі зверненнями громадян. На сьогодні діловодство за зверненнями громадян в органах державної виконавчої влади потребує вдосконалення. Вирішення багатьох актуальних питань сприятимуть підвищенню рівня організації діловодства за зверненнями громадян, що стане одним з факторів взаємодії громади з відповідним органом [31]. Прискоренню процесу обробки звернень громадян заважає недосконалість програмної бази з організації діловодства за зверненнями громадян. Розроблення і впровадження програмного забезпечення забезпечить якісне документування діяльності органу виконавчої влади та правильну організацію роботи зі зверненнями громадян. Отже одним з перспективних напрямів розвитку діловодства за зверненнями громадян є розробка програмного забезпечення та запровадження електронної системи оброблення звернень громадян. Раціональним заходом у цьому напрямку повинно стати приєднання до загальної системи електронного документообігу напрямку звернення громадян.

Підсумовуючи розгляд даного питання можна зазначити, що впровадження електронного документообігу це прогресивний крок вперед органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Головне, щоб всі категорії працівників, тобто і керівництво і безпосередні виконавці даного напрямку були зацікавлені у досконалому функціонуванні програм.

ВИСНОВКИ

Документи в управлінській діяльності є інформаційною основою їх роботи. Основним поняттям в даній роботі є документообіг / електронний документообіг. Адже без нього не може існувати жодна установа, підприємство чи організація. У роботі розкрито теоретичні, науково-методичні та правові аспекти документообігу у діяльності політичної партії, а саме: охарактеризовано поняття документ / електронний документ, документообіг / електронний документообіг; простежено нормативно-правову базу документального супроводу діяльності політичної партії.

У кваліфікаційній роботі розкрито теоретичні основи документального супроводу роботи політичної партії. Досліджено особливості інформаційно-комунікаційної взаємодії громадських організацій з населенням. Проаналізовано нормативно-правову базу та вимоги до організації документообігу діяльності партії. Означено специфіку документального відображення діяльності політичних партій України. Сформулювати головні складові управлінського документознавства в супроводі роботи політичної партії з населенням. Визначено перспективи розвитку інформаційно-комунікаційних технології та їх реалізація в роботі партії (на прикладі партії «Батьківщина»).

Документи / документована інформація сприяють забезпеченню чіткості, офіційності, взаємодії різних структур, а також відіграють в житті кожної людини певну важливу роль. Встановлено, що в теперішній час електронний документообіг – це невід’ємна частина управлінської діяльності, її важливий елемент, що показує дисциплінованість, відповідальність, організованість як органу в цілому так і кожного працівника. В чинному законодавстві зафіксовано обов’язкові для виконання закони, стандарти, норми, інструкції, порядки, регламенти регулювання електронного документообігу.

Основними проблемами впровадження електронного документообігу встановлено як багатогранність, але недосконалість законодавства України з

питань електронного документообігу; ведення документообігу відповідно до застарілих комп'ютерних технологій; одночасне ведення і паперового і електронного документообігу; недостатній рівень захисту інформації в системах електронного документообігу; недостатнє фінансування для забезпечення комп'ютерним та програмним забезпеченням та його супроводом тощо.

Встановлено, що більшість установ на сьогодні все ще працюють в змішаному веденні документообігу. Це свідчить про те, що перехід на електронний документообіг вимагає багато часу та матеріальних ресурсів.

Основним завданням щодо ведення діловодства у офісах ПП Батьківщина є встановлення в установі єдиного порядку документування управлінської діяльності і роботи з документами, із застосуванням сучасних методів роботи з дотриманням встановленого порядку роботи з документами в структурних підрозділах установи.

Виявлено, що така організація роботи в установі та кількість автоматизованих робочих місць на сьогоднішній день, яка існує в установі не дозволяє відмовитись від паперових носіїв інформації і перейти на повноцінний електронний документообіг. Серед методів роботи з документами використовуваних в діяльності політичної партії, перспективним шляхом розвитку інформаційної діяльності є повна автоматизація діловодства і документообігу шляхом впровадження повноцінної системи електронного документообігу. Найоптимальнішим варіантом для ефективного впровадження електронного документообігу є об'єднання в єдину систему документообігу із розмежуванням доступу для відповідних користувачів до інформації. Головним завданням цієї системи електронного документообігу має бути раціональний рух, опрацювання та збереження електронних документів, організований пошук за відповідними параметрами.

Підсумовуючи тему роботи необхідно зауважити, що повне охоплення системою електронного документообігу значно полегшить виконання завдань, які поставлені перед політичною партією у напрямку роботи з громадськістю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. ДСТУ 2732-94. Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення. Чинний від 1994-01-01.-К.: Держстандарт України, 2011. ст.33.
2. ДСТУ 2392-94. Інформація та документація. Базові поняття. Терміни та визначення. Чинний від 1995-01-01.-К.: Держстандарт України, 2001. ст.53.
3. ДСТУ 2395-94. Інформація та документація. Обстеження документа, встановлення його предмета та відбір термінів для індексування. Основні вимоги. Чинний від 1995-01-01. К.: Держстандарт України, 2019. 410с.
4. Архівознавство. Редкол. Я.С.Калакура (гол. ред.) та ін. К., 2019. ст.303.
5. Байрак М.О., Боровик, М.В. Діловодство й управлінська діяльність в Україні. Уніфікована система ОРД. 2019. № 1. 532.
6. Апенюк В.С. Вибори і розвиток партійної системи. К.: Знання, 2020. 251с.
7. Бондаренко С.В. Соціальна структура повідомлень віртуальної мережі. Ростов н /Д: Изд-во Рост. Університет, 2018. 319 с.
8. Брегеда А.Ю. Основи політології. К.: КНЕУ. 2019. 451 с.
9. Девтеров І.В. Етичні проблеми кіберпростору. *Вища освіта України*. Вип. 2, 2019. С. 27–32.
10. Девтеров І.В. Кібергеографія як соціально-інституційне явище. *Гілея*, 2018. Вип. 49. 431 с.
11. Девтеров І.В. Цифрова нерівність у кіберпросторі. *Гілея*. 2021. Вип. 48. С. 309-314.
12. Девтеров І.В. Характер соціальної комунікації в мережі Інтернет. *Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія*. Харків: Видавничий центр НТУ “ХПІ”, 2019. Вип. 3. С. 66-72.

13. Гавриленко А.В. Документування партії на виборах. *Вечірній Київ*. 2020. 3 березня.
14. Гречко А.В. Основи електронного документообігу. К.:КНТЕУ, 2018. 156 с.
15. Домарев В.В. Безпека інформаційних технологій. Методологія створення систем захисту. *Наука і оборона*. 2020. № 16. С. 356-358.
16. Дрешпак В.М. Інформаційно-аналітичне забезпечення органів місцевої влади: навч. посіб. Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2017. 159 с.
17. Дурняк Б.В. Семантичний захист інформації в системах документообігу. Інформаційні технології. Л.: Вид-во Укр. акад. друкарства, 2017. 160 с.
18. Іванова Т.В., Піддубна Л.П. Діловодство в органах державного управління та місцевого самоврядування. К. 2017. 290 с.
19. Мелюхін І.С. Інформаційне суспільство: джерела, проблеми, тенденції розвитку. Москва: МГУ, 2019. 206 с.
20. Майборода С.О. Політичний простір України. *Вітчизна*. №1-2. 2021р. 125с.
21. Кузьменко Б.В. Організаційно-правові та програмно-технічні засоби забезпечення інформаційної безпеки. К.: НАУ, 2018. 364 с.
22. Ліпкан В.А. Теоретичні основи та елементи національної безпеки України. К.: Текст, 2020. 629 с.
23. Матвієнко О.В. Основи організації електронного документообігу. К.: Центр учбової л-ри, 2008. 111 с.
24. Павільоніс Р.І. Проблема розвитку партійної системи. М.: Наука, 2020. 26 с.
25. Патаракін Ю.С. Мережеві спільноти та тренінги. М.: ПЕР СЭ, 2017. 312 с.
26. Сорока Ю. Документознавство та його роль і місце в системі історичної науки. Спеціальні галузі історичної науки. К., 2020. 394с.

27. Термінологія в галузі захисту інформації в комп'ютерних системах від несанкціонованого доступу: НД ТЗІ 1.1–003–99. К.: ДСТСЗІ СБ України, 2020. 326 с.

28. Нестеренко О.В. Засади забезпечення необхідного рівня інформаційної безпеки державної влади. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/nac_.pdf.

29. Про затвердження Правил забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 березня 2006 р. № 373: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2006-%D0%BF#Text>

30. Про затвердження загальних вимог до програмних продуктів, які закупаються або створюються на замовлення державних органів. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2009 р. № 869. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/869-2009-%D0%BF#Text>

31. Про деякі питання проведення перевірки звітності політичних партій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0117-21#Text>

32. Про погодження створення засвідчувального центру Національного банку України : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 6 травня 2009 р. № 483. URL: <http://www.rada.gov.ua>

33. Порядок формування та ведення Єдиного державного реєстру звітності політичних партій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE36130?an=2>

34. Про політичні партії в Україні. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14/conv/print1465452128317281#Text>

35. Васютинський В.О. Інеракційна психологія влади. К., 2005. 492 с.

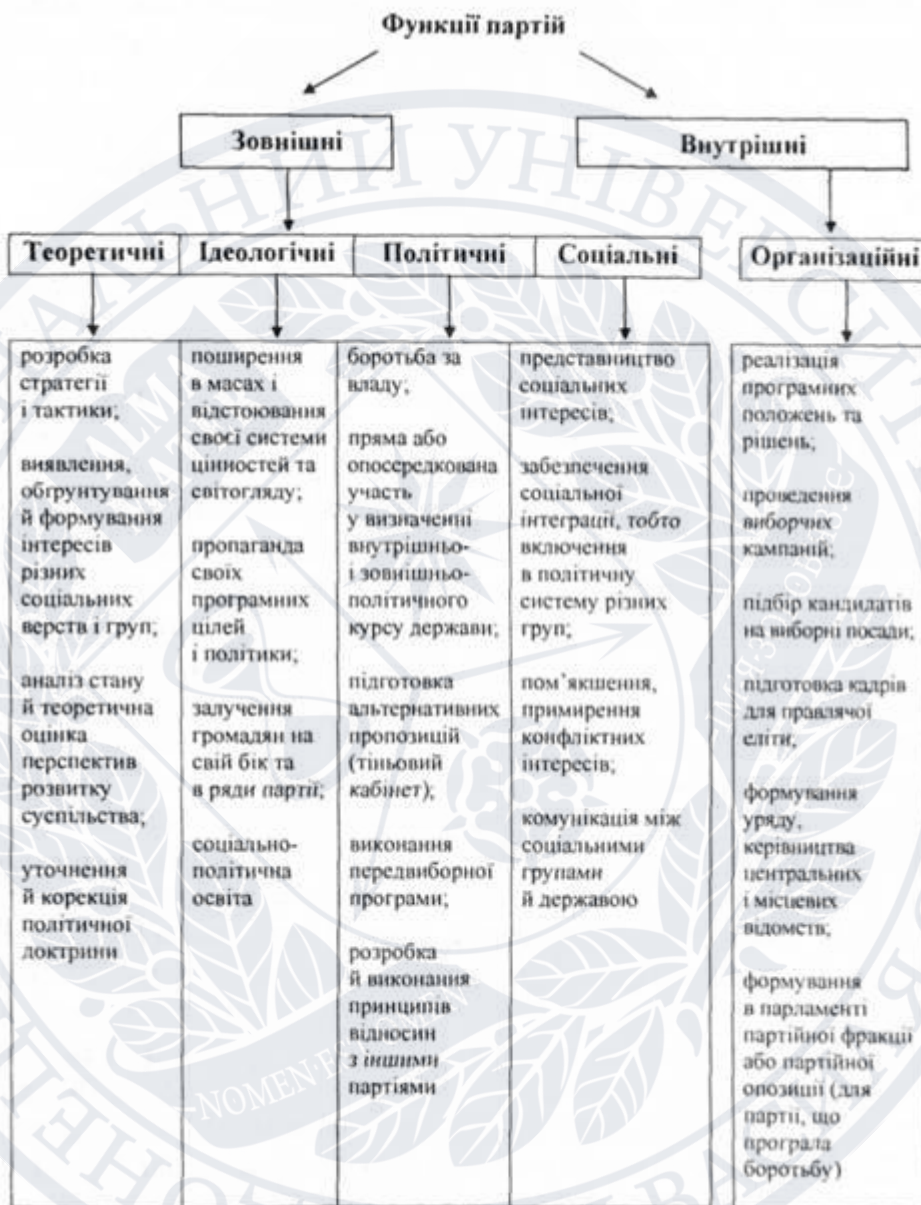
36. Михальченко М.І. Україна як нова історична реальність: запасний гравець Європи. Дрогобич: ВФ Відродження, 2004. С. 374.

37. Власюк О.С., Крисаченко В.С., Степико М.Т. Український соціум. К.: Знання, 2005. 792 с.

38. Гордилов В. Влада. Культура. Індивід. *Соціальна психологія*. № 3, 2001. С. 113-125.
39. Рябчук М. Зона відчуження. Українська олігархія між Сходом і Заходом. К.: Критика, 2004.
40. Шаповал В. Співвідношення «людина – світ» як динамічна єдність свободи та порядку. *Філософські обрії*. № 7, 2002. С. 83 - 93.
41. Пролеєв С. Буття та влада: трансцендентальні передумови та історична генеза владарювання. *Філософські студії*. К.: Генеза, 1999. С. 16 – 21.
42. Горовий В. Особливості політичного процесу інформаційного суспільства. URL: http://nbuv.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1063:osobli-vosti-politichnogo-protsesu-informatsijnogo-suspilstva&catid=127&Itemid=460
43. Горовий В. Соціальні інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І.Вернадського. К., 2010;
44. Глобальна інформатизація і перспективи національного розвитку. Інтеграція України у світове співтовариство в контексті розвитку бібліотечних інформаційних технологій. [О. С. Онищенко, Л. А. Дубровіна, В. М. Горовий та ін.]; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. К., 2011.
45. Сокур Л. Державна політика України у сфері діловодства на етапі її становлення. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/vkp_2011_6_10.pdf
46. Шкіцька І.Ю. Управлінське документознавство. Тернопіль: ТОВ «Новий колір», 2009. 251 с.
47. Івашко Л.М. Електронний документообіг та його вплив на підвищення якості прийняття управлінських рішень. Моделювання економіки: проблеми, тенденції, досвід. Тернопіль: Вид-во ТНТУ ім. Пулюя, 2013. 216 с.

48. Основні правила організації документообігу в організації (установі). URL: <https://jak.waykun.com/articles/osnovni-pravila-organizacii-dokumentoobigu-v.html>
49. Універсальний довідник-практикум з ділових паперів. К.: Довіра, УНБЦ «Рідна мова», 1998. 507 с.
50. Тугаєнко-Серяк С.М. Довідник службовця. К.: А.С.К., 2000. 400 с.
51. Асєєв Г. Управління сучасним документообігом: теорія, структура, методи Вісник Книжкової палати. 2004. № 4. С. 26 – 29.
52. Лелеченко А.П. Організація роботи з документами в діяльності органів місцевого самоврядування. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2011. № 4. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=279>
53. Ситник С.В. Політична прохідність політико-управлінських рішень. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2011. № 4. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=271>
54. Хавтирко А.О. Специфіка зберігання електронних документів на підприємстві. Збірник матеріалів IV Всеукраїнської наукової конференції «Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері». Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. С. 94-95.

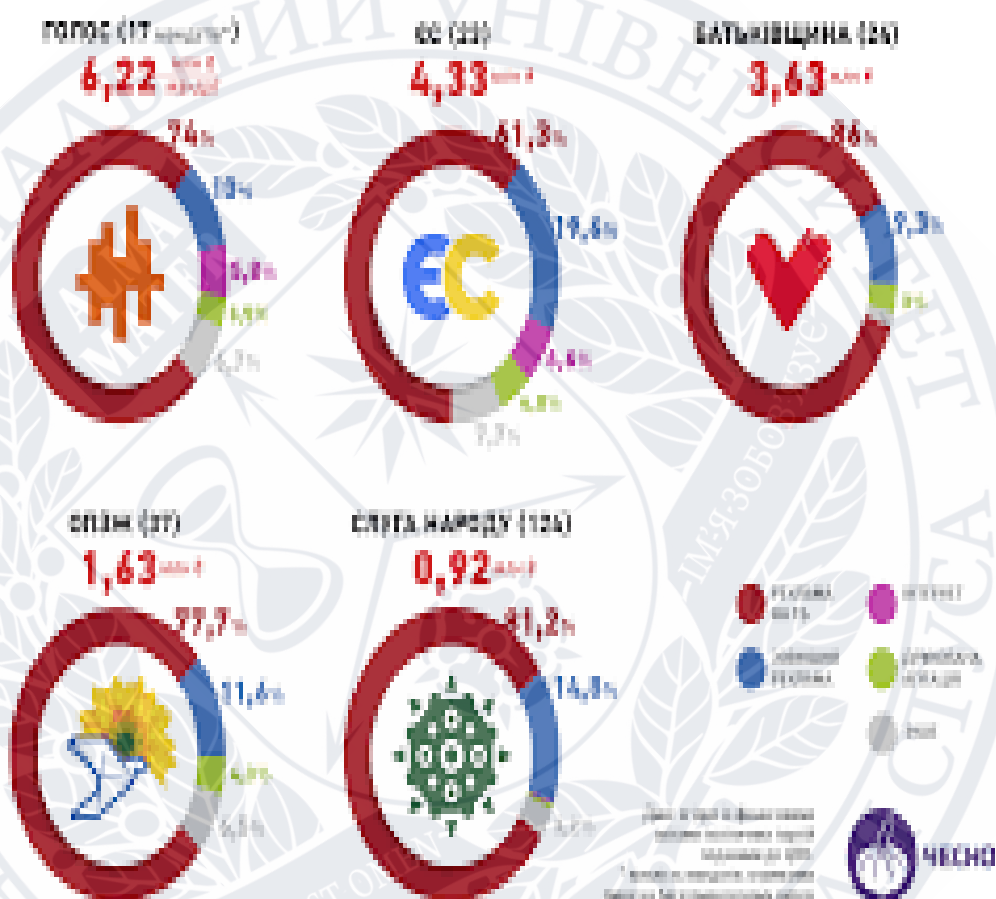
ДОДАТКИ

Додаток А
Функції партії

Додаток Б

Вартість мандата та структур витрати партій в Україні

«ВАРТІСТЬ» МАНДАТА ТА СТРУКТУРА ВИТРАТ

Додаток В

